

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Ústav pedagogiky a sociálních studií

Bakalářská práce

Soňa Mihalovičová

Pedagogika – veřejná správa

Vzdělávání a metodické vedení úředníků státní správy na úseku
matrik a státního občanství

PROHLÁŠENÍ AUTORA

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracovala samostatně a použila jen uvedenou literaturu a zdroje.

V Olomouci dne 9. 12. 2020

Soňa Mihalovičová

PODĚKOVÁNÍ

Děkuji JUDr. Zdence Novákové, Ph.D., za odborné vedení bakalářské práce, poskytování rad a materiálůvých podkladů k práci.

OBSAH

ÚVOD	6
I TEORETICKÁ ČÁST	8
1 MATRIKA V KONTEXTU PRÁVA	8
1.1 Matrika	8
1.2 Státní občanství	9
1.3 Vidimace a legalizace	10
1.4 Matrikář.....	11
2 INTERPERSONÁLNÍ DOVEDNOSTI	14
2.1 Etiketa	14
2.2 Komunikace	15
2.3 Výpočetní technika	16
3 VZDĚLÁVÁNÍ	17
3.1 Vstupní vzdělávání.....	17
3.2 Uznávání rovnocennosti vzdělání	18
3.3 Zvláštní odborná způsobilost	18
3.4 Průběžné vzdělávání	19
4 REKAPITULACE	23
II PRAKTICKÁ ČÁST	24
5 VÝZKUM	24
5.1 Kvalitativní metodologie.....	24
5.2 Zakotvená teorie.....	25
5.3 Tvorba výzkumných otázek	26
5.4 Předvýzkum	27
5.5 Charakteristika správního obvodu Lanškroun	28
5.6 Výběr respondentů	29
5.7 Etika výzkumu	30
5.8 Sběr dat	31
5.9 Analýza dat	32

ZÁVĚR	38
ANOTACE PRÁCE.....	42
Seznam použitých zkratk	45
Seznam použitých pramenů a literatury	46
Odborná literatura	46
Právní předpisy	47
Nařízení vlády	49
Sdělení ministerstva	49
Judikatura	49
Důvodová zpráva	49
Elektronické prameny	49
Seznam příloh.....	51

ÚVOD

System vzdělávání úředníků¹ matrik² a jejich metodické vedení je mi vzhledem k vlastnímu dlouholetému působení ve veřejné správě³ velice blízký. V mém zaměstnání, což je vedoucí úředník⁴ oddělení matrik, jsem v postavení neustálého kontaktu nejen s veřejností, ale především s ostatními kolegy, kteří pracují ve stejné oblasti veřejné správy. Z bohaté praktické zkušenosti vím, že úředník⁵ na úseku matrik (dále jen „matrikář“)⁶ musí splňovat mnoho požadavků na něj „de jure“ kladených, a dále musí ovládat i jiné dovednosti, jež právní norma neupravuje. Mnohaletá empirie ukazuje, že matrikář není veřejností vnímán jako komisi úředník provádějící úkon, který je třeba strpět, ale je přijímán jako osoba vyřizující agendu provázející nás po celý život. Zvláště v malých obcích⁷ jsou tito pracovníci vnímáni velice přívětivě, jejich empatie je považována za samozřejmost a jejich práce je chápána jako poslání.⁸

Aby mohl matrikář kvalitně, efektivně a zodpovědně odvádět svoji práci ke spokojenosti klientů i nadřízených orgánů, musí všechny své praxi a teorií získané zkušenosti a dovednosti neustále doplňovat a rozvíjet. K tomuto účelu, jak se dozvíme v teoretické části bakalářské práce, slouží systém vzdělávání, který je třeba koordinovat a předkládat pracovníkům matričních úřadů.⁹

Teoretická část práce rozvádí i přehled o zakotvení matrikáře v právním řádu se zaměřením na oblasti výkonu matriční činnosti a zákonné požadavky na vzdělání. Dále je v této části charakterizována pracovní pozice matrikáře s požadavky na rozvoj profesní osobnosti. V rámci vědeckého výzkumu jsem tyto části využila jako podněty při sestavování výzkumných otázek pro dosažení cílů v praktické části práce.

Praktická část práce je zaměřena čistě na samotný vědecký výzkum a neklade si za

¹ ČÁST PRVNÍ, HLAVA IV a V zákona č. 312/2002 Sb., o úřednicích územních samosprávných celků a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen ÚřÚSC). In: *ASPI* [právní informační systém]. Wolters Kluwer [cit. 8. 6. 2020].

² § 1 zákona č. 301/2000 Sb., o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen MatrZ). In: *ASPI* [právní informační systém]. Wolters Kluwer [cit. 8. 6. 2020].

³ § 4 odst.1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen SŘ). In: *ASPI* [právní informační systém]. Wolters Kluwer [cit. 8. 6. 2020].

⁴ § 2 odst. 5 ÚřÚSC

⁵ § 2 odst.4 ÚřÚSC

⁶ § 9 MatrZ

⁷ § 1 odst. 1 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů (dále jen OZř). In: *ASPI* [právní informační systém]. Wolters Kluwer [cit. 8. 6. 2020].

⁸ DVOŘÁČKOVÁ Marie: „Paní matrikářko, já si tady nedovedu představit nikoho jiného.“

⁹ § 3 MatrZ

cíl poskytovat výklad o zásadách provádění kvalitativního výzkumu.¹⁰ Pravidla použitého výzkumu jsou citována pouze v případech, kdy jsem to považovala za nezbytně nutné pro ujasnění nebo upřesnění postupu.

Úvod praktické části výzkumu nás zavede do dotčené lokality a seznámí nás s pracovišti, kde byly strukturované rozhovory prováděny. Následně jsou zde předneseny cíle a organizace výzkumu s analýzou získaných dat a syntézou výsledků pro vyslovení zjištěné teorie.

V závěru výzkumného šetření je posouzeno naplnění stanovených cílů výzkumu.

Samotný závěr bakalářské práce pak hodnotí výzkum jako celek a je uzavřen hypotézou o možnostech a způsobech naplnění všech stanovených cílů bakalářské práce. Zvolený druh výzkumu¹¹ se mi jeví jako ideální pro naplnění stanovených cílů v rozsahu bakalářské práce.

Práce je zpracována k datu 30. 11. 2020.

¹⁰ ŠVARÍČEK, Roman a ŠEĎOVÁ, Klára *Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách*. Praha: Portál, s.r.o., 2007, s. 12., *V metodologických úvahách nad výzkumem provedeným v rámci kvalitativního přístupu je nadmíru důležité vědět, kdo provádí výzkum, jaká jsou jeho výchozí stanoviska, za jakým účelem realizuje výzkum a jak prováděl analýzu dat.*

¹¹ HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: Základní metody a aplikace*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2005, HENDL, *Kvalitativní výzkum v pedagogice*, Dostupné z: <http://web.ftvs.cuni.cz/hendl/metodologie/kvalvyzkpedhendl.pdf> „Uřčitá výzkumná metoda nebo strategie není dobrá nebo špatná v absolutním měřítku. Je spíše natolik dobrá, jak adekvátně se hodí pro řešení daného problému.“

I TEORETICKÁ ČÁST

Teoretická část bakalářské práce neposkytuje popisnou formou vyprávění o složitosti matrik, ale snaží se analýzou dostupných pramenů a odborných i všeobecných zkušeností vyzdvihnout kritické momenty, detaily a pozoruhodnosti jako prvořadá fakta pro provedení výzkumu v praktické části práce. Jde především o postavení matrik ve veřejné správě, otázky práva, regulaci vzdělávání, výkon správní agendy a vzájemnou koordinaci se souvisejícími činnostmi. Na těchto základech lze následně zkoumat subjektivní názory respondentů na kvalitu rozvoje profesního vzdělávání a korektního využití metodicky zpracovaných podkladů k plnění nových úkolů, rozšiřování a zdokonalování stávajících znalostí a dovedností.

1 MATRIKA V KONTEXTU PRÁVA

1.1 Matrika

Význam matrik jako takových je všeobecně znám. „*Termín matrika může být použit ve třech základních významech. Může se jednat o úřad zabezpečující tuto činnost, o státní evidenci zákonem stanovených údajů, nebo přímo o matriční knihu, do které se tyto údaje zapisují. Zákon o matrikách tyto pojmy konkretizuje, dává jim přesný význam a označení.*“¹²

Základní evidence narození, uzavření manželství a úmrtí je po staletí společností přijímána jako konstantní. Matrika však vzhledem ke společenským změnám prochází neustálým historickým vývojem.¹³ Za zmínku nepochybně stojí novela, která do matrik zavedla institut registrovaného partnerství.¹⁴ Prováděcí vyhláškou¹⁵ jsou vymezeny úřady,¹⁶ které evidenci a registraci matrik zajišťují. Kompetentní osobou k přijímání prohlášení o vzniku registrovaného partnerství je opět matrikář.¹⁷

Veškeré záznamy do matrik jsou prováděny ruční písemnou formou¹⁸ do

¹² HENYCH, Václav. *Zákon o matrikách, jménu a příjmení č. 301/2000 Sb. Vyd. 1.* Praha: IFEC, 2000, s.12.

¹³ Genea. [cit. 12. 8. 2020] Dostupné z: <http://www.genea.cz/informace/rady-do-zacatku/matriky-v-prubehu-staleti/>

¹⁴ § 1 odst. 1 zákon č. 115/2006 Sb., o registrovaném partnerství a o změně některých souvisejících zákonů (dále jen ZRegP). In: *ASPI* [právní informační systém]. Wolters Kluwer [cit. 8. 6. 2020]. „*Registrované partnerství je trvalé společenství dvou osob stejného pohlaví vzniklé způsobem stanoveným tímto zákonem (dále jen "partnerství").*“

¹⁵ Vyhláška č. 207/2001 Sb., Ministerstva vnitra ze dne 8. června 2001, kterou se provádí zákon č. 301/2000 Sb., o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů (dále jen VyhMatrZ). In: *ASPI* [právní informační systém]. Wolters Kluwer [cit. 8. 6. 2020].

¹⁶ § 1 VyhMatrZ

¹⁷ § 3 odst. 1 ZRegP „*Prohlášení se činí před matrikářem na základě otázky, položené osobám vstupujícím do partnerství, zda chtějí spolu vstoupit do partnerství.*“

¹⁸ Rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 11. 10. 2016, čj. 29 A 69/2014-74 [cit. 10. 7. 2020]. In: *ASPI*

jednotlivých, přesně definovaných matričních knih¹⁹ a souběžně se vedou pomocí výpočetní techniky.²⁰ Poté následuje elektronický zápis do celostátního registračního systému.²¹ Nahlížení²² do matričních zápisů pro soukromé účely je možné pouze na své osobní záznamy, případně na záznamy o nejbližších příbuzných, a to za přítomnosti matrikáře. I tato možnost je však dále omezena.²³ Doba uložení matriční knihy²⁴ u matričního úřadu je u knihy narození a uzavření manželství 100 let, knihy úmrtí 75 let. Po uplynutí těchto lhůt jsou knihy, jakožto archiválie,²⁵ předány příslušnému státnímu oblastnímu archivu.²⁶

Mimo tyto záznamy existuje ještě tzv. digitalizace matrik.²⁷ Matriční knihy archivované ve státních oblastních archivech jsou postupně převáděny do elektronické podoby s možností veřejného nahlížení formou dálkového přístupu prostřednictvím internetu.²⁸ Na digitalizaci matrik se matrikáři přímo nepodílí, ale velice často bývají vyzyváni různými badateli o poskytnutí informací z této oblasti.

1.2 Státní občanství

Subjektem státního občanství²⁹ může být pouze fyzická osoba.³⁰ „*Státní občanství je institutem vnitrostátního práva. Je to osobní právní poměr fyzické osoby k určitému státu*

[právní informační systém]. Wolters Kluwer [cit. 8. 6. 2020]. Právní věta: „*Jméno osoby psané latinkou je zpravidla třeba do příslušné matriční knihy zapsat v autentické (požadované) podobě, tedy i s použitím „nestandardních“ znaků, které neodpovídají „české“ abecedě; v rozsahu, v němž by jinak došlo k porušení práv dané osoby dle čl. 3 a 10 Listiny základních práv a svobod, resp. čl. 8 nebo čl. 14 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, nelze aplikovat nařízení č. 594/2006 Sb., o přepisu znaků do podoby, ve které se zobrazují v informačních systémech veřejné správy.*“

¹⁹ § 1 odst. 3 MatrZ „*Knihy narození, knihy manželství, knihy partnerství a knihy úmrtí (dále jen "matriční kniha") je vytvořena z předem svázaných tiskopisů.*“

²⁰ § 6 MatrZ

²¹ § 3 písm. a) zákona č. 111/2009 Sb., o základních registrech, ve znění pozdějších předpisů (dále jen ZRegZ). In: *ASPI* [právní informační systém]. Wolters Kluwer [cit. 8. 6. 2020]. „*Základními registry jsou základní registr obyvatel (dále jen „registr obyvatel“).*“

²² § 96 písm. i) MatrZ

²³ Zákon č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen ArchZ). In: *ASPI* [právní informační systém]. Wolters Kluwer [cit. 8. 6. 2020].

²⁴ § 23 odst. 1, 2 a 3 MatrZ

²⁵ § 23 odst. 4 MatrZ

²⁶ § 47 ArchZ „*Státní oblastní archivy jsou správními úřady, které jsou přímo řízeny ministerstvem.*“ „*Státní oblastní archivy jsou organizačními složkami státu a účetními jednotkami; jejich rozpočty jsou součástí rozpočtové kapitoly ministerstva.*“

²⁷ Česká genealogická a heraldická společnost v Praze (ČGHSP) [cit. 08. 6. 2020] Dostupné z: <http://www.genealogie.cz/aktivity/digitalizace/>

²⁸ JEŽKOVÁ, Jaroslava. *Matrika v praxi*. Liberec: Nakladatelství AZ KORT, s.r.o., 2012, s. 22. „*Jedná se výhradně o matriční knihy již do archivů převedené, tzn. po uplynutí povinných lhůt vyplývajících ze zákona o matrikách.*“

²⁹ Zákon č. 186/2013 Sb., o státním občanství České republiky a o změně některých zákonů (zákon o státním občanství České republiky) ve znění pozdějších předpisů (dále jen ZSOB). In: *ASPI* [právní informační systém]. Wolters Kluwer [cit. 12. 8. 2020].

³⁰ ČÁST PRVNÍ, HLAVA II, Díl 2 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen NOZ). In: *ASPI* [právní informační systém]. Wolters Kluwer [cit. 12. 8. 2020].

bez ohledu k podobnému faktickému poměru založenému pobytem nebo bydlištěm v daném státu.“³¹

Postup³² pro určení státního občanství vymezuje zákon o státním občanství, který souvisí se zákonem o matrikách. Nezbytně nutné je i postupovat v souladu s ustanoveními ostatních právních předpisů.³³ S nabytím nebo ztrátou státního občanství jsou spjata nejen práva a povinnosti vycházející z vnitrostátního právního systému, ale je třeba se podvolit i právu mezinárodnímu,³⁴ kterým je Česká republika vázána, nebo právu jiného státu.³⁵ Občan jakéhokoliv státu podléhá zákonům své země jak uvnitř, tak za hranicemi. V kontextu ke státnímu občanství bývá často zmiňována státní příslušnost. Ta je ale podle výkladové právní teorie širší,³⁶ neboť pojímá i právnické osoby.³⁷

1.3 Vidimace a legalizace

Každá lidská činnost se od doby vzniku písma pojí s jejím zaznamenáváním. Zápis je prvotně tvořen jako originál – prvopis, který může být následně kopírován nebo opisován. Aby nově vzniklá písemnost mohla být označena jako kopie nebo opis, je nutné provést její ověření s originálem. Správní úkon, kterým se ověřuje shoda opisu nebo kopie listiny s originálem této listiny a ověřování pravosti podpisu, je v právu kodifikován³⁸ jako vidimace³⁹ a legalizace.⁴⁰ Nedílnou součástí práce matrikáře jsou i tyto úkony. U matričních

³¹ ČERNÝ, Václav a VALÁŠEK, Miloš. *České státní občanství*. Praha: Nakladatelství Linde, a.s., 1996, s. 15.

³² ČÁST PRVNÍ, HLAVA II, Díl 1 ZSOB.

³³ § 64 ZSOB „*Při posuzování, zda fyzická osoba je nebo byla českým státním občanem, československým státním občanem, státním občanem Československé federativní republiky nebo České a Slovenské Federativní Republiky, se postupuje podle právních předpisů účinných v době, kdy mělo dojít k nabytí nebo pozbytí státního občanství této osoby.*“

³⁴ Sdělení č. 76/2004Sb.m.s., Ministerstva zahraničních věcí, *EVROPSKÁ ÚMLUVA O STÁTNÍM OBČANSTVÍ* In: *ASPI* [právní informační systém]. Wolters Kluwer [cit. 12. 8. 2020].

³⁵ Smlouva č. 107/1921 Sb., mezi republikou Československou a republikou Rakouskou o státním občanství a ochraně menšin, podepsaná v Brně dne 7. června 1920. In: *ASPI* [právní informační systém]. Wolters Kluwer [cit. 12. 8. 2020].

³⁶ ČERNÝ, VALÁŠEK, tamtéž, s. 15-16.

³⁷ ČÁST PRVNÍ, HLAVA II, Díl 3 NOZ

³⁸ Zákon č.21/2006 Sb., o ověřování shody opisu nebo kopie s listinou a o ověřování pravosti podpisu a o změně některých zákonů (zákon o ověřování), ve znění pozdějších předpisů (dále jen ZověřK). In: *ASPI* [právní informační systém]. Wolters Kluwer [cit. 12. 8. 2020].

³⁹ § 1 odst. 1 ZověřK „*Ověřování shody opisu nebo kopie s listinou*“ § 6 odst. 1 a 2 OK *Vidimací se ověřuje, že opis nebo kopie se doslova shoduje s předloženou listinou. Vidimací se nepotvrzuje správnost ani pravdivost údajů uvedených na vidimované listině ani jejich soulad s právními předpisy. Krajský úřad, obecní úřad obce s rozšířenou působností, obecní úřad, újezdní úřad, držitel poštovní licence ani Hospodářská komora České republiky za obsah vidimované listiny neodpovídá.*“

⁴⁰ § 1 odst. 1 ZověřK „*Ověřování pravosti podpisu*“ § 10 odst. 1 a 2 ZověřK *“ Legalizací se ověřuje, že žadatel dokument před ověřující osobou vlastnoručně podepsal nebo podpis na dokumentu uznal za vlastní. Legalizací se nepotvrzuje správnost ani pravdivost údajů uvedených v dokumentu ani jejich soulad s právními předpisy. Úřad za obsah dokumentu neodpovídá. “*

úřadů nižšího stupně, fungujících v rámci obecních úřadů, může ověřování podpisů a listin dokonce znamenat prioritu v pracovním vytížení matrikáře. Vidimace i legalizace se neprovádí „ex officio,“ ale výhradně na žádost.⁴¹

1.4 Matrikář

V předchozích kapitolách jsem představila nejzákladnější správní úkony matrik, které zahrnují mnoho dalších správních činností, na něž je třeba poukázat již v kontextu s osobou, která tyto činnosti vykonává a zajišťuje. Jedná se o úředně oprávněnou osobu zákonem pojmově vymezenou jako matrikář. „*Matrikářem⁴² může být občan, který je zaměstnancem obce, v hlavním městě Praze zaměstnancem městské části, která má působnost matričního úřadu, prokázal odborné znalosti zkouškou u krajského úřadu, popřípadě zkouškou zvláštní odborné způsobilosti na úseku matrik a státního občanství podle zvláštního zákona.*“⁴³

Pracovněprávní vztah a úvodní požadavky na vzdělání matrikáře upravuje zákoník práce,⁴⁴ ostatní záležitosti s plněním pracovních povinností a vzdělávání upravuje zákon o úřednících územních samosprávných celků.⁴⁵ Přípravenost na výkon profese se prokazuje zkouškou odborných znalostí u krajského úřadu⁴⁶ nebo zkouškou zvláštní odborné způsobilosti na úseku matrik a státního občanství u Institutu pro vzdělávání ve veřejné správě Praha.⁴⁷ U zkoušek se prokazuje znalost právních předpisů z oblasti matrik, jména a příjmení a státního občanství, vidimace a legalizace⁴⁸ a ostatních právních předpisů⁴⁹ ve vztahu k činnosti matrikáře. Specifické je u zkoušky odborných znalostí, oproti zkoušce zvláštní odborné způsobilosti, prokázání uživatelských schopností výpočetní techniky.⁵⁰

Matrikář je úředníkem veřejné správy s výkonem státní správy v přenesené působnosti. „*Veřejná správa je službou veřejnosti.*“⁵¹ Jedná se o souhrn veřejně prospěšných činností, vykonávaných prostřednictvím osob a institucí – orgánů a subjektů

⁴¹ §§ 6 odst. 3 a 10 odst. 3 ZověřK

⁴² § 9 odst. 1 MatrZ

⁴³ § 21 ÚřÚSC

⁴⁴ §§ 110 odst. 2 a 231 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů (dále jen ZákP). In: *ASPI* [právní informační systém]. Wolters Kluwer [cit. 12. 8. 2020].

⁴⁵ § 1 odst. 1, 2 a 3 ÚřÚSC

⁴⁶ §§ 9 odst. 1 MatrZ, 1 odst. 3. zákona č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení) ve znění pozdějších předpisů (dále jen KZř). In: *ASPI* [právní informační systém]. Wolters Kluwer [cit. 12. 8. 2020].

⁴⁷ Institutu pro vzdělávání ve veřejné správě Praha. [cit. 12. 8. 2020] Dostupné z: <https://www.institutpraha.cz/>

⁴⁸ § 9 odst. 2 MatrZ

⁴⁹ Treba připomenout obecnou právní úpravu jako např. zákon č. 500/2004 Sb., správní řád nebo platné mezinárodní smlouvy a dohody, kterými je Česká republika vázána a které uzavřela se státy na celém světě.

⁵⁰ § 9 odst. 2 MatrZ

⁵¹ § 4 odst. 1 SŘ

veřejné správy jako veřejně prospěšná činnost ve veřejném zájmu.⁵² Systém se skládá ze dvou subsystémů, státní správy⁵³ a samosprávy.⁵⁴ Státní správa je veřejnou správou uskutečňovanou státem. Výkon státní správy může být, za zákonem stanovených pravidel, zajištěn formou přenesené působnosti⁵⁵ u orgánů územní samosprávy (obcí a krajů). V oblasti výkonu státní správy je práce matrikáře přesně formulována a regulována právní normou s velmi různorodým rozsahem činností. Jedná se o již zmiňované úkony spojené s uzavíráním manželství, registrovaného partnerství, zápisy matričních událostí,⁵⁶ vedením matričních knih a sbírek listin.⁵⁷ Matrikáři dále vydávají prvopisy a druhopisy matričních dokladů, a pro potřeby užití těchto dokladů v cizině provádí jejich ověřování.⁵⁸ Většinu úkonů je nutné vést ve správním řízení⁵⁹ v souladu se správním řádem. Matrikáři úřadů obcí s rozšířenou působností provádí také metodickou a kontrolní činnost u matričních úřadů spadajících do jejich správních obvodů, a to nejméně jedenkrát ročně.⁶⁰ Náplní kontroly je kontrola vedení matričních knih a sbírek listin.⁶¹ Do metodického vedení spadá příprava úředníků obcí ze správního obvodu k vykonání zkoušek na vidimaci a legalizaci.⁶² O průběhu zkoušek sepisují protokol a o absolutoriu zkoušky vydávají osvědčení.⁶³

Matrikáře lze tedy stručně charakterizovat jako osobu, která musí splňovat všeobecné

⁵² Neurčitý pojem, který každá právní norma, která reguluje právní vztahy ve vztahu k veřejnému zájmu, naplňuje výkladem v souladu s těmito regulovanými právními vztahy. NALUS – databáze rozhodnutí Ústavního soudu. nalus.usoud.cz [online]. [cit. 29.11.2019] „*Na veřejný zájem se odvolává celá řada zákonů, Ústavou a Listinou počínaje, definován však v legislativě není. Jako neurčitý pojem nebo princip je do jisté míry protiváhou základních lidských práv. Podle Listiny může být například veřejný zájem (spolu se zákonem) důvodem omezení vlastnického práva. Veřejný zájem ale zároveň nemůže ve všech případech automaticky převážet nad zájmem jednotlivce, pokud by ho zbavoval jeho základních práv. Ty jsou ve vertikálních vztazích přímo aplikovatelná a zamezují státní moci manipulovat s člověkem pouze jako s objektem objektivního práva.*“

⁵³ Státní správa. [cit. 8. 6. 2020] Dostupné z: <https://www.statnisprava.cz/rstsp/redakce.nsf/i/home>

⁵⁴ Samospráva. [cit. 8. 6. 2020] Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/pojem-samosprava-znaky-a-druhy-15446.html>, „*Vymezení pojmu samospráva odkrývá dvě základní roviny, ve kterých můžeme pojem samosprávy zkoumat. Jednak můžeme samosprávu chápat jako činnost svazků územní samosprávy. Ve druhé rovině můžeme samosprávu vnímat jako zájmovou samosprávu, kterou mohou vykonávat různé zájmové komory, např. advokátní komora, lékařská komora atd. Oběma rovinám je společný jeden znak, a to že stojí v protikladu státní správě a jsou závislé na úrovni její decentralizace.*“

⁵⁵ Výkon přenesené působnosti v základním rozsahu upravuje ČÁST I, HLAVA III OZř. Dále § 1 zákona č. 314/2002 Sb., o stanovení obcí s pověřeným obecním úřadem, ve znění pozdějších předpisů (dále jen PovOb). In: ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer [cit. 12. 8. 2020]. „*Obce s pověřeným obecním úřadem jsou stanoveny v příloze k tomuto zákonu.*“

⁵⁶ § 1 odst. 4 MatrZ „*Součástí matriční knihy je abecední jmenný rejstřík (dále jen "rejstřík") provedených zápisů narození, uzavření manželství, vzniku partnerství a úmrtí fyzických osob (dále jen "matriční událost").*“

⁵⁷ §§§§ 3, 8, 8a a 8b MatrZ

⁵⁸ §§ 4 odst. 2, 28 MatrZ

⁵⁹ ČÁST DRUHÁ, HLAVA I a ČÁST TŘETÍ, HLAVA I SŘ

⁶⁰ § 4 odst. 1 MatrZ

⁶¹ § 4 odst. 1 MatrZ

⁶² §§ 4 písm. d) a 14 ZověřK

⁶³ § 14 odst. 3 ZověřK

zákonně povinnosti stanovené pro oprávněné úřední osoby⁶⁴ a specifické požadavky na kvalifikaci pro plnění odborných úkolů odpovídajících katalogu prací ve veřejných službách a správě.⁶⁵ Požadavky na odborné znalosti a jejich rozvoj jsou rovněž zakotveny v legislativě.⁶⁶ Důraz je kladen na výbornou znalost zákonů, orientaci v nich a aplikaci do praxe. Průběžné doplňování odborných znalostí je regulováno zaměstnavatelem.⁶⁷

Vynikající odborné znalosti jsou samozřejmě prioritou, ale mohou se vyskytnout situace, kde jen odborné znalosti nestačí. Matrikář je z profese ve velice blízkém kontaktu s klientem, ať už se jedná o běžnou pracovní náplň, nebo jde o poskytování informací z oblasti matrik. Poskytované služby a informace však nemusí klienta plně uspokojit podle jeho představ. Potom nastávají nežádoucí situace, které vyžadují zvýšenou psychickou odolnost úředníka – matrikáře. Každodenní kontakt s občanem předpokládá komunikativní a komunikační zralost, trpělivý přístup, zdvořilost a takt. Rozvoj psychické odolnosti je velice důležitý. Samozřejmostí je diskrétnost – matrikář pracuje s osobními údaji občanů, má přístup k údajům v matričních knihách a sbírkách listin.⁶⁸ Je povinen zachovávat mlčenlivost, a to i po skončení výkonu funkce.⁶⁹

Ovládání výpočetní techniky určené k výkonu práce a řízení motorového vozidla skupiny „B“ je standard, bez kterého se dnes neobejde snad žádná profese. Ve všech těchto oblastech jsou zaměstnavatelem umožňovány kurzy nebo zajišťována školení. Co, ale určitě nelze opomenout je zvládnutí etiky, morálky a nekodifikovaného etického kodexu úředníků ve veřejné správě, který mezi řádky vystupuje z osobního vnímání a přístupu k profesi. Matrikář nemůže občana vnímat jako klienta, kterému v rámci možností úředních povinností a slušnosti vyhoví, ale musí k němu přistupovat jako k osobnosti, která na matriku může vstupovat jak s radostí v srdci, tak i žalem⁷⁰ a musí být schopen se s ním domluvit i v těchto mezních situacích. Organizační schopnosti matrikáře se projeví hlavně při pořádání různých slavnostních obřadů.

⁶⁴ § 15 SŘ

⁶⁵ Nařízení vlády č. 222/2010 Sb., o katalogu prací ve veřejných službách a správě, ve znění pozdějších předpisů. In: *ASPI* [právní informační systém]. Wolters Kluwer [cit. 12. 8. 2020].

⁶⁶ ČÁST I, HLAVA IV ÚřÚSC

⁶⁷ § 7 ZákP

⁶⁸ § 9 odst. 5 MatrZ, Zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. In: *ASPI* [právní informační systém]. Wolters Kluwer [cit. 12. 8. 2020].

⁶⁹ § 9 odst. 5 MatrZ

⁷⁰ Vystavení úmrtního listu.

2 INTERPERSONÁLNÍ DOVEDNOSTI

Na cílenou výuku interpersonálních dovedností⁷¹ je někdy metodicky nahlíženo s jistým despektem; bývá dokonce podsouván i názor, že pro jejich rozvoj je postačující přirozená cesta nabíráním praktických zkušeností.⁷²

2.1 Etiketa

Vraťme se nyní v naší úvaze zpět na začátek a zkusme se zamyslet nad tím, s jakými, právem nepřímou zachycenými, úkony jsou emeritní činnosti matrik spojeny. Vyjma vidimace a legalizace, ale i takové ověření kopie maturitního vysvědčení může být subjektivně vnímáno slavnostně, se jedná o obřadní úkony.

Obřady jsou námi všemi přijímány jako společenské nebo rodinné akce probíhající způsobem oslavy významné události nebo zahájení či uzavření nějakého údobí. Odlíší se od sebe nejen typickými znaky, ale liší se především od ostatních společenských a formálních úkonů. Obřad je vždy prosycen silným emočním nábojem, je ovlivněn postojem zúčastněných a nejedná se přitom o prožitek momentálního okamžiku, ale měl by to být estetický zážitek, který si v sobě neseme po celý zbytek života. Ukázkovým příkladem jsou svatební obřady, vítání dětí do života, jubilejní svatební obřady, obřady registrovaného partnerství, složení státoobčanského slibu. Etiketa obřadů není právně zakotvena a ponechává jejich úpravu na zvycích, tradicích a odborných doporučeních.⁷³ Pouze svatební obřad je právním předpisem definován jako veřejný a slavnostní.⁷⁴ Proto se můžeme u stejných druhů obřadů v různých geografických oblastech setkat s jejich rozdílným pojetím v uplatnění místních zvyků a symboliky. Dobrý matrikář na nuance obřadů v přípravě pamatuje a v jejich průběhu reflektuje zachování charakteru obřadu a všeobecně srozumitelné a přijímané symboliky.

⁷¹ MANAGEMENTMANIA [cit. 8. 6. 2020] Dostupné z: <https://managementmania.com/cs/mekkedovednosti-soft-skills> „*Jemné dovednosti (anglicky softskills), jsou kompetence v oblasti chování, mají vztah k sociální/emoční inteligenci (EQ) a jsou často důležitou součástí odborné způsobilosti. Jemné dovednosti tvoří vlastně soubor metod, způsobů, cest, technik, schopností, dovedností, jak získat a rozvíjet tvrdé dovednosti. Tvrdé dovednosti (hard skills) mají vždy konkrétní předmět. Tvrdé i jemné dovednosti se vztahují k duševní práci (nepoužívají se třeba pro sport), za český ekvivalent pojmu jemné dovednosti lze považovat pojem „techniky duševní práce“. Požadavky na výkon jednotlivých povolání i formou jemných kompetencí monitoruje a eviduje Národní soustava povolání (všeobecně dostupná databáze povolání) ve svém katalogu kompetencí. Jemné kompetence považuje za soubor požadavků, potřebných pro kvalitní pracovní výkon, které nejsou závislé na konkrétní odbornosti, ale na komplexních schopnostech člověka. Tyto kompetence mají průřezový charakter a jsou napříč obory přenositelné a uplatnitelné.*“

⁷² Autorčin osobní poznatek z praxe.

⁷³ JEŽKOVÁ, Jaroslava. *Svatební obřad od A do Z aneb Jak správně oddávat?* Liberec: Nakladatelství AZ KORT, s.r.o., 2011.

⁷⁴ § 656 odst. 2 NOZ „*Sňatečný obřad je veřejný a slavnostní; činí se v přítomnosti dvou svědků.*“

Proces naplňování symboliky obřadu klade na matrikáře velké nároky, především na zvládnutí zásad etikety a estetického vnímání, a mnohdy vyžaduje i vysoký stupeň emoční inteligence.⁷⁵ Dodržování všeobecných pravidel etikety,⁷⁶ pozdrav, vystupování či dresscode v profesi matrikáře není třeba zdůrazňovat, ale je vhodné připomenout, že nesmí být zapomínáno na jejich přizpůsobení se různým typům slavnostních obřadů. Zvládnutí pravidel obřadu, spojených s etickým kodexem stanoveným většinou zaměstnavatelem, považují účastníci za zavazující samozřejmost seřadnosti matrikáře s ostatními osobami provádějícími obřad. Esteticky vyvážený obřad vyžaduje splnění mnoha na sebe navazujících úkonů, které musí být všem přítomným známy a které musí být respektovány. Poučení o nich je pak na bedrech matrikáře.

Schopnost estetického cítění by měla být v určitém měřítku každému matrikáři vrozená, zásadním pravidlům se lze naučit na různých školeních, seminářích a určitě i v průběhu vlastní praxe.

2.2 Komunikace

Matrikář musí být kvalitní rétor, jak pro potřeby slavnostního vystupování, tak především v úředním jednání. V dosažení vysoké kvality komunikačních schopností jsou doporučovány tzv. inventarizační zásady. Jedná se o seznam principů, kterých je třeba se držet, a těch, které je třeba zdokonalovat pod tlakem změn na zajištění úspěšnosti jednání. Nutností je průběžná osobní revize inventarizace a její aktualizace s vazbou na nové poznatky v oblasti komunikace.⁷⁷ Nastane-li situace, kdy jedna nebo druhá strana jednání je vystavena kritice protistrany, musí být kritika ze strany úřadu užita jen jako nezbytně nutná, citlivě podaná, bez náznaku arogance nebo povýšenosti. V opačném případě musí být úřední osoba připravena umět kritiku přijmout a adekvátně na ni reagovat.⁷⁸

Klientem matriky je občan, žádající o poskytnutí služeb z oblasti jeho duševního soukromí. Notoricky známá je jistá netrpělivost a nevole, s jakou někteří klienti vstupují do úředního jednání, ačkoliv příčinou nemusí být právě důvod návštěvy úřadu. Šetrný a citlivý

⁷⁵ WATERHOUSE, Lynn. Multiple Intelligences, the Mozart Effect, and Emotional Intelligence: A Critical Review. *Educational Psychologist* 2006 [cit. 16. 3. 2015]. Roč. 41, čís. 4, s. 207-225. Dostupné z. DOI:10.1207/s15326985ep4104_1 „Pojem emoční inteligence uvedli poprvé v roce 1990 P. Salovey a J. D. Mayer, a zpopularizoval ve své knize, vydané v roce 1995, Daniel Goleman. Lze ji chápat jako schopnost zvládnutí emocí a umění vcítit se do emocí ostatních jedinců.“

⁷⁶ SOLDÁT, Václav. Bonton pracovníka veřejné a státní správy. Základní pravidla a praktické užití soudobé etikety. *Vyd. 1. Praha: Institut pro místní správu, 1992, s.7-10.*

⁷⁷ NÁHLOVSKÝ, Pavel. *Moje zásady jednání. Cesta ke šťastnému a úspěšnému životu.* Vyd. 1. Liberec: AzKort, a.s., 1996, s. 3-4.

⁷⁸ Tamtéž s. 6 -7

projev matrikáře může předejít nepříjemným situacím.

Zvláštní, silně empatický přístup, vyžaduje komunikace úředníka s klientem matriky úmrtí. Pozůstalí zažívají velice těžké životní období a jsou konfrontováni s radikální změnou ve svém životě.⁷⁹ Vyřizování úředních povinností je pro většinu pozůstalých zatěžující, ne-li stresující. Čistě strohý formální přístup matrikáře není namístě, je důležité nezbytné informace podat vlídně a neodkladné úkony provést klidně, bez nadbytečného odhalování složitosti procesně právních postupů. Cílem matrikáře by měla být profesionální připravenost na takové úrovni, aby klient v tomto jednání strávil co nejkratší čas. Klient by z projevu matrikáře neměl nabývat dojmu, že je mu něco vnučováno, nebo je s jeho názory manipulováno, měl by porozumět problematice, pochopit plnění svých povinností, případně k nim být i motivován. Úřední jednání je třeba vést v dobré náladě a klidu, ale nesklouznout do familiárnosti.

Předpoklady slušného mezilidského jednání by měly být vlastní každému z nás. V podstatě se jedná o naplnění principů tzv. dobré správy, „*soulad s právem, nestrannost, včasnost, předvídatelnost, přesvědčivost, přiměřenost, efektivnost, odpovědnost, otevřenost, vstřícnost*“.⁸⁰ Všechny tyto způsobilosti se vztahují i na písemný⁸¹ nebo telefonický projev.

2.3 Výpočetní technika

Zákon matričním úřadům ukládá povinnost vést vedle rukopisných zápisů do matriční knihy souběžně i zápisy pomocí výpočetní techniky.⁸² S výkonem matriční agendy ale souvisí i další právní předpisy, které upravují specifické požadavky na elektronickou komunikaci.⁸³ Práce s výpočetní technikou tedy musí být úředním osobám vlastní.

⁷⁹ ŠPATENKOVÁ, Naděžda. *Poradenství pro pozůstalé*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2008, s. 37-38.

⁸⁰ Ombudsman veřejný ochránce práv: [cit. 18. 8. 2020] Dostupné z: <https://www.ochrance.cz/stiznosti-na-urady/principy-dobre-spravy/>

⁸¹ MARTYNEK, Radim. „*Písemná komunikace v praxi – Současná legislativa, etiketa a normy a jejich dopad na úpravu dokumentů*.“ Nakladatel: ASKI, 2020.

⁸² § 6 odst. 1, 2 a 3 MatrZ „*Zápisy se do matriční knihy provádějí rukopisně do předem svázaných knih. Matriční události, matriční skutečnosti, změny a opravy se souběžně vedou pomocí výpočetní techniky. Zápisy matričních událostí, matričních skutečností, dodatečných zápisů, změn a oprav pomocí výpočetní techniky se provádějí na základě uzavřeného zápisu ve svazku matriční knihy rukopisně vedené. Jestliže se údaje v zápise provedeném pomocí výpočetní techniky odlišují od údajů uvedených v matriční knize rukopisně vedené, považují se za správné údaje uvedené v matriční knize rukopisně vedené.*“

⁸³ §§§§§ 17, 19, 20, 21, 37, 69 SŘ, §§§ 63, 64, 65 ArchZ, zákon č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi, ve znění pozdějších předpisů. In: *ASPI* [právní informační systém]. Wolters Kluwer [cit. 12. 8. 2020].

3 VZDĚLÁVÁNÍ

Předpokladem zkvalitňování profesionalizace veřejné správy je vzdělávání. Vzdělávání ve veřejné správě je velice obsáhlý mechanismus s různými postuláty na konkrétní správní orgány, zajišťující specifické správní činnosti.⁸⁴ Matriční úřady jsou orgány, které jako součást územního samosprávného celku, jsou pověřeny výkonem správních činností v přenesené působnosti. Jako takové podléhají ve sféře veřejné správy požadavkům na vzdělání, vzdělávání, jejich metodické přípravě, regulaci a realizaci. Zákoník práce upravuje pracovněprávní vztah matrik a ukládá zaměstnavateli povinnost pečovat o odborný rozvoj zaměstnanců.⁸⁵ Pro účel výzkumu vzdělávání a metodiky řízení je přínosný zákon o úřednících, který kodifikuje požadavky na vzdělávání úředníků územních samosprávných celků.⁸⁶

Zaměstnavatel – územní samosprávný celek – má povinnost zajišťovat a metodicky řídit plnění všech podob zákonem požadovaného zdokonalování vzdělávání a odborné způsobilosti.⁸⁷ Zaměstnanec – úředník – je zaměstnaneckým poměrem vázán vůči zaměstnavateli svou kvalifikaci prohlubovat,⁸⁸ být aktivně účasten na vstupním vzdělávání,⁸⁹ přípravě a zakončení zvláštní odborné způsobilosti⁹⁰ a průběžném vzdělávání.⁹¹ Systém vzdělávání úředníků je právně vymezen, kontrolován⁹² a v případě vadného plnění sankcionován.⁹³

3.1 Vstupní vzdělávání

Vstupní vzdělávání je úvodní typ vzdělávání, které musí přijatý zaměstnanec úřadu podstoupit. Povinnost se nevztahuje na zaměstnance, kterému bylo prominuto v rámci

⁸⁴ Např. ČÁST PÁTÁ, HLAVA IV zákona č. 234/2014 Sb., o státní službě, ve znění pozdějších předpisů. In: *ASPI* [právní informační systém]. Wolters Kluwer [cit. 12. 8. 2020].

⁸⁵ ČÁST DESÁTÁ, HLAVA II ZákP

⁸⁶ ČÁST PRVNÍ, HLAVA III, IV a V ÚřÚSC

⁸⁷ §§ 228 odst. 1 a 2, 229 odst. 1, 230 odst. 4 ZákP, § 17 odst. 4 ÚřÚSC

⁸⁸ § 230 odst. 2 ZákP, §§ 16 odst. 1 písm. e), 18 odst. 1 a 2, 27 odst. 1 a 3 ÚřÚSC

⁸⁹ § 19 odst. 2 ÚřÚSC

⁹⁰ § 21 odst. ÚřÚSC

⁹¹ § 20 odst. 3 ÚřÚSC

⁹² §§ 233, 274 odst. 2 ZákP

⁹³ Komentář ASPI § 52 písm. f) a g) ZákP In: *ASPI* [právní informační systém]. Wolters Kluwer [cit. 12. 8. 2020] „Zaměstnanec lze dát výpověď také tehdy, jestliže nesplňuje předpoklady stanovené právními předpisy pro výkon sjednané práce [písm. f)]. Rozumějí se tím především kvalifikační předpoklady, tj. osvědčení o dosaženém vzdělání, bez něhož nelze danou práci vykonávat (např. doklad o úspěšně ukončeném studiu, oprávnění řídit motorové vozidlo), občanská bezúhonnost, tělesná a duševní způsobilost, české státní občanství, minimální věková hranice apod. Jestliže jde o předpoklady stanovené právními předpisy pouze fakultativně a zaměstnavatel je zaměstnanec prominul, může s ním z tohoto důvodu rozvázat pracovní poměr jen tehdy, jestliže zaměstnanec neplní podmínky, za nichž mu byly předpoklady prominuty (např. podmínky zvyšování kvalifikace).“

uznání rovnocennosti vzdělání, nebo se jedná o zaměstnance, který v předchozím pracovním poměru absolvoval zkoušku zvláštní odborné způsobilosti a obdržel osvědčení o vykonání zkoušky.⁹⁴ Cílem vstupního vzdělávání je zajistit zaměstnanci seznámení a proškolení v základních principech a zásadách fungování veřejné správy a územních samosprávných celků. Zároveň by měl zaměstnanec získat přehled o veřejném právu, mezinárodním právu a etiketě úředníka. Vstupní vzdělávání musí být vykonáno nejdéle do 3 měsíců ode dne vzniku pracovního poměru.⁹⁵ Prostřednictvím pověřených zaměstnanců úřadu následují další školení a kurzy,⁹⁶ které musí nového zaměstnance řádně připravit na výkon jeho pracovního zařazení.

3.2 Uznávání rovnocennosti vzdělání

Úředník, který získal vzdělání v bakalářském nebo magisterském studijním programu, vyjmenovaném v právním předpisu umožňujícím uznání rovnocennosti vzdělání⁹⁷ nebo jeho části, nemusí prokazovat své znalosti a dovednosti a zvláštní odbornou způsobilost zkouškou.⁹⁸

3.3 Zvláštní odborná způsobilost

Výkon státní správy v přenesené působnosti smí vykonávat pouze úředník, který prokázal odborné znalosti zkouškou ze zvláštní odborné způsobilosti.⁹⁹ Ke školení a závěrečné zkoušce přihlašuje zaměstnance zaměstnavatel, tedy územní samosprávný celek, který hradí i náklady¹⁰⁰ spojené se školením a vykonáním zkoušky. Školení je vedeno formou intenzivní prezenční výuky ve vzdělávacích střediscích Institutu pro místní správu Praha, kombinované

⁹⁴ Vyhláška č. 304/2012 Sb., o uznání rovnocennosti vzdělání úředníků územních samosprávných celků, ve znění pozdějších předpisů. In: *ASPI* [právní informační systém]. Wolters Kluwer [cit. 12. 8. 2020].

⁹⁵ § 19 ÚřÚSC

⁹⁶ §§ 103, 106, 108 a 203 ZákP „Školení o právních a ostatních předpisech k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci.“

⁹⁷ § 34 odst. 1, 2 a 3 ÚřÚSC „Na žádost úředníka nebo územního samosprávného celku ministerstvo vydá osvědčení o uznání rovnocennosti vzdělání nebo jeho části získaného úředníkem v jiném studijním programu, než který je stanoven prováděcím právním předpisem, nebo vzdělání získaného v jiném oboru, popřípadě kurzu, pokud žadatel prokáže, že obsah a rozsah vzdělávání, o jehož uznání se žádá, jsou rovnocenné příslušnému vzdělávacímu programu pro prohlubování kvalifikace podle tohoto zákona nebo jeho části. Zjistí-li ministerstvo, že rozsah a obsah oboru, studijního programu nebo kurzu, o jehož uznání se žádá, jsou v podstatných rysech odlišné od příslušného vzdělávacího programu pro prohlubování kvalifikace podle tohoto zákona, žádost o uznání rovnocennosti vzdělání nebo jeho části zamítne. Na řízení o vydání osvědčení se vztahují obecné předpisy o správním řízení, pokud není dále stanoveno jinak. O žádosti o uznání rovnocennosti vzdělání nebo jeho části ministerstvo rozhodne do 3 měsíců od jejího doručení.“

⁹⁸ Ministerstvo vnitra České republiky. [cit. 8. 6. 2020] Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/vzdelavani-v-usc-uznani-rovnocennosti-vzdelani.aspx>

⁹⁹ § 21 ÚřÚSC

¹⁰⁰ §§ 18 a 27 ÚřÚSC

se samostudiem. Přednášky ve vzdělávacím procesu vedou a řídí odborní lektoři s příslušným zaměřením na danou oblast veřejné správy. „Úředník je povinen prokázat zvláštní odbornou způsobilost k výkonu správních činností stanovených prováděcím právním předpisem do 18 měsíců od vzniku pracovního poměru k územnímu samosprávnému celku nebo ode dne, kdy začal vykonávat činnost, pro jejíž výkon je prokázání zvláštní odborné způsobilosti předpokladem.“¹⁰¹

Příprava na zkoušku a samotná zkouška¹⁰² je velice náročná, obzvláště pro nové zaměstnance, kteří se doposud s výkonem veřejné správy v praxi nesetkali. V této souvislosti musíme konstatovat, že rozsah vstupního vzdělávání nedokáže pokrýt potřeby úvodu, natož ucelené všeobecné představy o veřejné správě. Jedině až intenzivní přípravou v rámci třítydenního kurzu zvláštní odborné způsobilosti lze pochopit principy fungování veřejné správy a jejich dílčích odborných odvětví.

Závěrečná zkouška se skládá z obecné a zvláštní části.¹⁰³ Obecná část vyžaduje znalosti z oblasti veřejné správy, zákona o obcích, o krajích, o hlavním městě Praze; a správní řád, včetně interpretace a aplikace těchto zákonů. Zvláštní část je zaměřena na znalost právních předpisů k výkonu konkrétních správních činností,¹⁰⁴ působnosti orgánů územní samosprávy a jejich úřadů, týkajících se těchto činností. I v této části zkoušky se prověřuje interpretace a aplikace zákonů. Průběh zkoušek zvláštní odborné způsobilosti koordinuje Ministerstvo vnitra České republiky ve spolupráci s příslušnými ministerstvy a ostatními ústředními správními úřady.¹⁰⁵

Základní zkoušky podle zákona o matrikách jsou pro všechny matrikáře absolutně nezbytné. Bez jejich složení nelze vykonávat profesi ani částečně jako zastupující úředník. Zkoušky zvláštní odborné způsobilosti podle zákona o úřednících samosprávných celků jsou povinné pro matrikáře matričních úřadů obcí s rozšířenou působností, případně s pověřeným úřadem a krajských úřadů.¹⁰⁶

3.4 Průběžné vzdělávání

Průběžné vzdělávání prohlubuje všeobecné i speciální vědomosti a aktualizuje je, a to

¹⁰¹ § 21 odst. 2 ÚřÚSC

¹⁰² § 9 odst. 3 MatrZ „Zaměstnavatel umožní matrikáři odbornou přípravu na zkoušku a její vykonání.“

¹⁰³ § 21 odst. 2 ÚřÚSC

¹⁰⁴ Vyhláška č. 512/2002 Sb., o zvláštní odborné způsobilosti úředníků územních samosprávných celků, ve znění pozdějších předpisů. In: *ASPI* [právní informační systém]. Wolters Kluwer [cit. 12. 8. 2020].

¹⁰⁵ §§§§ 22 až 26 ÚřÚSC

¹⁰⁶ § 9 odst. 1 MatrZ

včetně jazykových znalostí.¹⁰⁷ Kvalitní chod správních činností vyžaduje nepřetržitý proces doplňování a rozšiřování znalostí úředníka po celou dobu aktivního působení ve funkci. Zaměstnavatel – územní samosprávný celek, má zákonnou povinnost zajistit úředníkovi prohlubování kvalifikace¹⁰⁸ a vypracovat rozvrh průběžného vzdělávání úředníků v souladu s rozsahem 18 pracovních dnů na dobu 3 let.¹⁰⁹ Úředník má pracovní povinnost tento plán ve stanoveném režimu splnit.¹¹⁰ Plán je po uplynutí tří let v rámci vnitřní agendy úřadu obsahově hodnocen a časové plnění revidováno.¹¹¹

Na podkladě výsledku hodnocení jsou požadavky na obsah a kvalitu školení aktualizovány, časové neplnění sankcionováno.¹¹² Průběžné vzdělávání, řízené Ministerstvem vnitra České republiky ve spolupráci s ostatními ústředními správními úřady a kraji,¹¹³ se uskutečňuje prostřednictvím „*právnických nebo fyzických osob oprávněných ke vzdělávací činnosti*“,“¹¹⁴ „*ministerstev*“¹¹⁵ a „*vzdělávacích institucí*“,“¹¹⁶ které ve sféře vzdělávacího trhu nabízí bohatou škálu výukových „*akreditovaných*“¹¹⁷ programů. “¹¹⁸ Výběr školení je koordinován s ohledem na potřeby územního samosprávného celku,¹¹⁹ získaných z výsledků hodnocení a kontrol plnění jednotlivých plánů vzdělávání v rámci odborů a oddělení. Účelnost konkrétního školení navrženého samotným úředníkem schvaluje vedoucí úřadu na základě individuálních profesních potřeb a vzdělávacího plánu úředníka.¹²⁰

Matrikáři kromě obecně zásadních a odborně zaměřených vzdělávacích aktivit absolvují průběžná školení a semináře se zaměřením i na využívání počítačových technologií. Matriční záznamy, spisová služba, Czech POINT¹²¹ fungují dnes jako elektronické informační systémy, jejichž zavedením doznala matriční praxe velké změny s nutností pružného reagování na novely a aktualizace v rámci průběžného vzdělávání. V komplexu průběžných vzdělávacích aktivit se stále jedná o část odsouvanou do pozadí,

¹⁰⁷ § 20 odst. 1 ÚřÚSC

¹⁰⁸ § 17 odst. 3 a 4 ÚřÚSC

¹⁰⁹ § 17 odst. 5 ÚřÚSC

¹¹⁰ § 18 odst. 1 písm. b) ÚřÚSC

¹¹¹ § 17 odst. 5 ÚřÚSC

¹¹² § 52 písm. f) a g) ZákP

¹¹³ § 35 ÚřÚSC

¹¹⁴ § 17 odst. 1 písm. a) ÚřÚSC

¹¹⁵ § 17 odst. 1 písm. b) ÚřÚSC

¹¹⁶ § 17 odst. 1 písm. c) ÚřÚSC

¹¹⁷ § 29 odst. 1 ÚřÚSC

¹¹⁸ § 31 ÚřÚSC

¹¹⁹ § 20 odst. 3 ÚřÚSC

¹²⁰ § 20 odst. 3 ÚřÚSC

¹²¹ Czech POINT [cit. 8. 6. 2020] Dostupné z: <https://www.czechpoint.cz/public/>

neboť řada zaměstnavatelů považuje aktualizaci odborných právních znalostí za prioritní.

Dalším z rozhodujících faktorů, získaných z vyhodnocování plánů vzdělávání pro volbu určitého typu školení, jsou finanční náklady vynaložené na vzdělávací programy. Nejedná se o čistou cenu kurzu, ale je nutné kalkulovat i s „*poskytnutím cestovních náhrad zaměstnanci zaměstnavatele, který je uveden v § 109 odst.*“¹²² Veškerá školení jsou totiž hrazena zaměstnavatelem z rozpočtu územního samosprávného celku.¹²³ V rámci úsporných řešení je realizace některých školení zajišťována přímo v úřadu územního samosprávného celku nebo v úřadu vyššího územního samosprávného celku. Jedná se však většinou o školení se všeobecnějším obsahem témat z důvodu možnosti zapojení většího okruhu respondentů, někdy i z úřadů jiných územních samosprávných celků. Rostoucí náklady na průběžné vzdělávání jsou velice často kompenzovány využitím moderních metod vzdělávání, tzv. e-learningu.¹²⁴ Výhodou jsou nižší ceny kurzovního, nulové náklady na dopravu, variabilita časového prostoru pro absolvování kurzu, online dostupnost a aktualizace studijního materiálu.¹²⁵ Zpětná vazba je řešena formou průběžných a závěrečných testů, anket nebo domácích úkolů. Nevýhodou je naopak malá variabilita vzdělávací aktivity, absence verbálního výkladu, diskuse a konzultace praktických příkladů.

Mezi další formy průběžného vzdělávání lze zařadit i nepřetržitou analýzu pramenů práva jako součást pracovních postupů na jednotlivých odborech a odděleních úřadu. Jejich dostupnost na pracovišti je zajištěna zaměstnavatelem pomocí kvalitního automatizovaného systému právních informací¹²⁶ s obsahem všech aktualizovaných právních předpisů vydaných na území ČR, a také předpisů Evropské unie a Evropského společenství, se schopností reflektovat na aktuálnost judikatury nebo možností přístupu k historickým právním normám. Vedení matrik, určování státního občanství a ostatních činností je postaveno na obsáhlém množství právních předpisů¹²⁷ a jejich novel. Rozsah legislativy je natolik obsáhlý, že pracovníci matrik jsou při plnění pracovních úkolů neustále vystaveni složitosti řešení, jak a který právní předpis správně interpretovat a aplikovat.

¹²² ČÁST SEDMÁ, HLAVA III ZákP

¹²³ §§ 18 a 27 ÚřÚSC

¹²⁴ Ministerstvo vnitra České republiky. [cit. 12. 8. 2020] Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/vzdelavani-v-oblasti-etiky.aspx?q=Y2hudW09Mg%3D%3D>

¹²⁵ Ministerstvo vnitra České republiky. [cit. 12. 8. 2020] Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/bezplatne-elearningove-kurzy.aspx>

¹²⁶ ASPI. [cit. 12. 8. 2020] Dostupné z: <https://info.aspi.cz/o-aspi/>

¹²⁷ V rámci „*Lex specialis derogat generali*“ jsou zde příkladně citovány některé další právní normy, které bezprostředně s matriční agendou souvisí: Zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel a rodných číslech a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích, ve znění pozdějších předpisů.

Spletitosti práva se obzvlášť projevuje v mezinárodním právu soukromém.¹²⁸ Mezinárodní právo soukromé upravuje společenské poměry, mimo jiné rodinné právo,¹²⁹ které praxe matrik řeší v oblasti vztahů mezi manžely, rodiči a dětmi a v případě registrovaného partnerství.¹³⁰ Charakteristikou společenských vztahů je, že přesahují hranice států¹³¹ a vyžadují nutnost specifické regulace přímými¹³² a kolizními¹³³ normami. Každý právní předpis je po vyhlášení ve sbírce zákonů rozesílán.¹³⁴ Zde nastává situace, kdy vedoucí pracovník může podřízené pracovníky pouze informovat o vyhlášení ve sbírce zákonů a pracovníci jej sami vyhledají a seznámí se s ním. Za přínosné považují, pokud se vedoucí pracovník matrik nejprve sám seznámí s obsahovou stránkou předpisu, vystihne klíčové momenty, které se spravované agendy dotýkají,¹³⁵ a na ty pak upozorní ostatní matrikáře. Ti v rámci samostudia připraví vlastní názory k následné diskusi nebo poradě. Matrikář musí mít opravdu hodnotné znalosti z oblasti práva. Současný trend je doplňování vzdělání právního směru na vysokých školách se zaměřením na veřejnou správu.

¹²⁸ Zákon č. 91/2012 Sb., o mezinárodním právu soukromém, ve znění pozdějších předpisů (dále jen ZMPS)
In: *ASPI* [právní informační systém]. Wolters Kluwer [cit. 12. 8. 2020].

¹²⁹ ČÁST IV, HLAVA V ZMPS

¹³⁰ ČÁST IV, HLAVA VI ZMPS

¹³¹ Evropské e-justice. [cit. 12. 8. 2020] Dostupné z: https://e-justice.europa.eu/content_international_law-10-cs.do

¹³² BŘÍZA, Petr; BŘICHÁČEK, Tomáš; FÍŠEROVÁ, Zuzana, a kol. *Zákon o mezinárodním právu soukromém. Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2014. „S přímou normou se setkáváme v mezinárodním právu soukromém. Jde o takovou normu, která přímo upravuje práva a povinnosti účastníků právních vztahů. Tím se podstatně liší od normy kolizní, která v sobě hmotněprávní úpravu vztahů neobsahuje, pouze se jejím prostřednictvím hledá právní řád (a s ním i hmotněprávní úprava) určitého státu.“

¹³³ Tamtéž „Kolizní pravidla, jsou právní principy, která stanoví prioritu a hierarchii právních norem:

1. *Lex superior derogat inferiori* – právní norma obsažená v předpisu vyšší právní síly má přednost před normou obsaženou v předpisu nižší právní síly, tzn. například ústavní zákon má přednost před „obyčejným“ zákonem, který má zase přednost před nařízením vlády nebo vyhláškou.
2. *Lex specialis derogat generali* – zvláštní úprava má přednost před normou obecnější, subsidiární, která se uplatní jen tam, kde zvláštní právní předpis věc sám neupravuje (například zákon o obchodních korporacích je pro obchodní společnosti *lex specialis* a občanský zákoník *lex generalis*).
3. *Lex posterior derogat priori* – pozdější, resp. později účinný právní předpis má přednost před dřívějším („starším“) právním předpisem.“

¹³⁴ § 8 zákona č. 309/1999 Sb., o Sbírce zákonů a o Sbírce mezinárodních smluv, ve znění pozdějších předpisů.
In: *ASPI* [právní informační systém]. Wolters Kluwer [cit. 12. 8. 2020].

¹³⁵ ZMPS z důvodové zprávy k § 48. In: *ASPI* [právní informační systém]. Wolters Kluwer [cit. 12. 8. 2020]: „Odstavce 1 a 2 přejímají dosavadní úpravu. Odstavec 3 v zájmu odstranění možných výkladových potíží stanoví, že při uzavření manželství na zastupitelském úřadu České republiky v cizině se použije pro formu uzavření český právní řád. Zastupitelský úřad je přitom vázán pravidly mezinárodního práva, zejména Vídeňskou úmluvou o konzulárních stycích, případně dvoustrannou konzulární úmluvou a může tuto činnost vykonávat jen za předpokladu, že to není v rozporu se zákony a předpisy přijímajícího státu. Z odstavce 4 vyplývá, že český občan nemůže uzavřít sňatek na zastupitelském úřadu cizího státu, který má sídlo v České republice. Takový sňatek nebude uznán v České republice za platně uzavřený. Jinak však z tohoto odstavce vyplývá, že cizí státní občané mohou uzavírat sňatky na zastupitelských úřadech cizích států v České republice a že forma těchto sňatků odpovídá i českému právu jako právu místa, které výkonu této konzulární funkce ohledně cizinců nebrání. Takže takto uzavřená manželství se v České republice považují za platně uzavřená. Konečně nepřímou vyplývá z odstavce 4, že český občan může platně uzavřít manželství i na zastupitelském úřadu cizího státu, který má sídlo v zahraničí, ovšem za předpokladu, že tomu cizí přijímající stát nebrání.“

4 REKAPITULACE

Vzdělávání a jeho regulace ve veřejné správě ve všech výše uvedených formách musí být na vysoké úrovni, aby přispívalo k efektivnímu rozvoji odborných znalostí zaměstnanců, usnadňovalo jim pružně reagovat na legislativní a společenské změny, a tím zajistilo účelné poskytování služeb právním subjektům. Teoretická část vystihuje nejzásadnější aspekty vzdělávání ve spojitosti s matriční agendou a jeho regulací v podobě kontrolní, evidenční, publikační a rozhodovací činnosti. Tím by měla navodit podněty pro tvorbu výzkumných otázek z oblasti kvality vzdělávacích aktivit, vhodnosti způsobu zajišťování a jejich přínosu v praxi.

II PRAKTICKÁ ČÁST

Praktická část formou analýzy věcných rozhovorů upřesňuje část teoretickou, stanovuje, a naplňuje cíle a představuje význam provedeného výzkumu.

5 VÝZKUM

V první půli teoretické části práce poskytuji, jako osoba s profesními zájmy a zkušenostmi participujícími na obsahu tématu, vodítka k pochopení zkoumané oblasti matrik a odkrytí prvotních impulsů k provedení výzkumu. V druhé části následuje seznámení se zákonem stanovených postupů vzdělávání úředníků na úseku matrik a státního občanství a způsoby jejich metodického vedení. Klíčovým konceptem studie je, jak matrikáři vnímají úroveň a kvalitu profesního vzdělávání. Výzkumný problém lze tedy konkretizovat jako prozkoumání subjektivního vnímání úrovně řízení a koordinace profesních vzdělávacích aktivit matrikáři v původním prostředí správního obvodu obce s rozšířenou působností, tedy zda nastavená politika požadavků na rozšiřování vzdělání odpovídá jejich představám o vzdělávání a prohlubování odborných znalostí a dovedností. Cílem této práce je také odhalit negativa a pozitiva v nastaveném systému a výsledky využít jako vodítka pro odbornou přípravu rozvrhů průběžného vzdělávání a tvorbu metodiky pro plnění požadavků na vzdělávání v rámci vnitřní agendy úřadu. Dále zmapovat odbornou úroveň vzdělání matrikářů na obecních úřadech a vysledovat požadavky na nové typy vzdělávacích aktivit, které nejsou součástí systému vzdělávání, ale lze u nich předpokládat přínos zkvalitnění práce.

Prospěch výzkumu shledávám i v podobě inspirace na analýzu vzdělávacích potřeb pro ostatní vedoucí pracovníky, kteří koordinují vzdělávací aktivity na svých správních úsecích. *„Ačkoliv by se mohlo zdát, že studium teoretických východisek kvalitativního přístupu je přínosné pouze pro zkušené badatele, je tomu právě naopak. Vzdělávání se v epistemologických základech je vhodné zejména pro ty, kteří nemají zkušenosti s empirickým výzkumem. Teoretické debaty o přístupech a paradigmatech jsou součástí metodologické přípravy badatelů a mohou prohloubit kvalitu takřka každého výzkumu.“*¹³⁶

5.1 Kvalitativní metodologie

V úvaze nad tématem bakalářské práce, jejím účelem, kladením a tvorbě otázek pro dosažení

¹³⁶ ŠVARŤÍČEK, ŠEĐOVÁ, s. 12

cílů výzkumu jsem vycházela ze skutečností, že chci provádět výzkum z prostředí, které je mi blízké. Prostor, kde se odehrávají jevy, se kterými mám určité zkušenosti, ale potřebuji si je ujasnit, přiblížit a získat o nich nové informace. Nejde mi o získání velkoplošných údajů o zkoumaném fenoménu, získaných prostřednictvím dotazníku, abych mohla pomocí analýzy sestavit statistickou zprávu o datech, která budou konstatovat nějaký zobecněný fakt. Takto pojatý výzkum by pro mne a prostředí, ve kterém působím, neměl očekávanou vypovídací hodnotu.

Mým zájmem jsou detailnější a komplexnější informace o studované skutečnosti získané z dat rozhovorů s jednotlivci působícími v tematicky shodné komunitě. Chci v prostředí, ve kterém se pohybuji objevit něco nového, neprozkoumaného, vysledovat teorii o fenoménu, který pozoruji, což by mohlo být podnětem pro vytváření hypotéz o zlepšení zkoumaného jevu. Jev v prostředí, ve kterém jsem se rozhodla ho zkoumat, nabízí, aby k němu byly vytvořeny otázky, které mohou vést k rozhovorům, ale i vypovídajícím monologům dotazovaných osob o situaci, proč určitá fakta vnímají tímto způsobem a jak organizují činnosti s těmito fakty spojenými.

Odborná literatura¹³⁷ popisuje kvalitativní výzkum a jeho význam mnoha pestrými definicemi. Při výběru metody kvalitativního výzkumu se myšlenkově ztotožňuji s touto definicí: „Kvalitativní přístup je proces zkoumání jevů a problémů v autentickém prostředí s cílem získat komplexní obraz těchto jevů založený na hlubokých datech a specifickém vztahu mezi badatelem a účastníkem výzkumu. Záměrem výzkumníka provádějícího kvalitativní výzkum je za pomoci celé řady postupů a metod rozkrýt a reprezentovat to, jak lidé chápou, prožívají a vytvářejí sociální realitu.“¹³⁸

5.2 Zakotvená teorie

V přípravné fázi výzkumu, při teoretických úvahách nad výzkumným problémem, jsem si nepřestávala klást otázku, zda plánem výzkumu bude zkoumání individuálního přístupu k nastaveným vzdělávacím programům úředníků, nebo zda je pro mne přínosnější získat představu o tom, jak je tento systém vnímán globálně s jednotlivými aspekty. Lze vůbec uvažovat o tom, zda mínění o jednotlivých formách může ovlivňovat vzdělávání jako celek?

Otázky vznikající z vlastního názoru na konkrétní vzdělávací programy a jejich metodické řízení jsem si dokázala zodpovědět sama, ale jaký názor na to má někdo jiný, zda

¹³⁷ CHRÁSKA, Miroslav, *Metody pedagogického výzkumu: základy kvantitativního výzkumu*. Praha: Grada, 2007., HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: Základní metody a aplikace*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2005.

¹³⁸ ŠVARÍČEK, ŠEĐOVÁ, s. 17

se liší od toho mého nebo zda je v něčem totožný? Všechny tyto otázky, ať již byly postupně různě přeformulovány, mne utvrzovaly v představě, že přínosné pro mne bude zkoumání vnímání již nastaveného systému jako celku, kterému se v rámci možností dotčené subjekty přizpůsobují. Dosažení tohoto stavu poznání se stalo ústředním hlediskem výzkumu, k němuž se mi metoda zakotvené teorie jeví ideální.

„Cílem výzkumu není popsat singulární jevy (např. případová studie), nýbrž generovat novou teorii zakotvenou v datech. Výzkumník definuje pole svého zájmu, nikoli proměnné, které v něm hrají svou roli. Zkoumanou oblast nechává vynořit to, co je v ní významné. Zakotvená teorie má ambici směřovat k vyšším rovinám abstrakce. Cílem je konceptuální schéma postihující vztahy mezi proměnnými. Na základě dat identifikovat relevantní proměnné a poté operacionalizovat vztahy mezi nimi. Výsledná teorie je sadou tvrzení o vztazích mezi proměnnými. Průběh je v zakotvené teorii zásadní, nejde o statickou momentku nějakého stavu, nýbrž o dynamický popis dění.“¹³⁹

5.3 Tvorba výzkumných otázek

K dosažení stanovených cílů výzkumu jsem sestavila následující výzkumné otázky,¹⁴⁰ jejichž koncepci jsem formulovala tak, aby zahrnovala všechna témata, která jsou předmětem výzkumu, a současně byly tyto otázky dostatečně otevřené pro subjektivní projev názorů dotazovaných vzorků.¹⁴¹ Otázky nemají pozitivní ani negativní ladění, aby nezbuzovaly dojem podbízění názoru, ale nabádaly k vlastnímu úsudku:

1. Jak respondenti hodnotí vědomosti a znalosti získané mimo systém vzdělávání úředníků?
2. Jak respondenti nahlíží na systém vzdělávání úředníků?
3. Jak respondenti posuzují přístup nadřízených orgánů k systému vzdělávání úředníků?

Hierarchické uspořádání otázek jsem zvolila z toho důvodu, aby odpovědi polostrukturovaného rozhovoru logicky naplňovaly požadavky výzkumného problému.¹⁴²

¹³⁹ ŠVAŘÍČEK, ŠEĐOVÁ, s. 85

¹⁴⁰ Tamtéž s. 69 „Výzkumné otázky musí být v souladu se stanovenými cíli i výzkumným problémem. Představují další zúžení a konkretizování výzkumného problému.“

¹⁴¹ Tamtéž s. 70 „Nejde o to podat objektivní popis daného fenoménu, nýbrž popsat, jak je daný jev vnímán a prožíván lidmi, kteří se jej účastní.“

¹⁴² Tamtéž s. 70

5.4 Předvýzkum

V teoretické přípravě výběru vzorků (dále jen respondentů) před zahájením samotného výzkumu jsem prioritně provedla úvahu nad správním obvodem, ze kterého budou respondenti selektováni. Výběr správního obvodu jsem posuzovala podle kritérií velikostí vymezeného území, kde je zajišťována přenesená působnost matrik, dostupnosti prostředí, ve kterém se zkoumaný jev odehrává a počtem respondentů svolných zúčastnit se výzkumu. Na podkladě těchto úvodních měřítek jsem vybrala tři obce s přibližně stejnou velikostí správních obvodů: Jablonné nad Orlicí, Ústí nad Orlicí a Lanškroun¹⁴³

Pro zodpovězení otázky dostupnosti prostředí bylo nutné řešit, v jaké roli do něho budu jako výzkumník vstupovat a jakým způsobem se v něm budu, co by výzkumník projevoval, neboť „*míra důvěry a otevřenosti zkoumaných aktérů vůči výzkumníkovi velmi silně ovlivňuje kvalitu získaných dat.*“¹⁴⁴ Z tohoto pohledu jsem jednoznačně eliminovala obec Jablonné nad Orlicí, kde by moje role byla v postavení cizince. Ta je pro výzkum „*ohrožující, neboť snižuje pravděpodobnost otevřenosti respondentů a vyvolává buď snahu po pozitivní sebe prezentaci, nebo snahu z nepřírozené interakce s cizím člověkem uniknout.*“¹⁴⁵ Při posuzování vhodnosti obce Ústí nad Orlicí jsem vycházela z osobní zkušenosti, kdy jsem zde jistý čas matriční činnost zajišťovala jako externí pracovník zastupující domácí matrikářku v době pracovní neschopnosti. Zde by se moje role dělila mezi návštěvníka a zasvěceného ve smyslu člověka, kterého respondenti blíže znají.¹⁴⁶ V obci Lanškroun je moje postavení jednoznačné, protože moje pracovní zařazení přesně koresponduje se zkoumaným jevem a lze mne označit za domorodce. Tato role má však nemalá úskalí, „*je riskantní ve smyslu nedostatečného odstupu a neschopnosti vidět věci jinak než jako samozřejmé a dané a předpokládá velmi silnou sebereflexi na straně výzkumníka.*“¹⁴⁷ Z těchto důvodů jsem provedla komparaci pozice návštěvníka v obci Ústí

¹⁴³ § 8 vyhlášky č. 388/2002 Sb., Ministerstva vnitra o stanovení správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem a správních obvodů obcí s rozšířenou působností, ve znění pozdějších předpisů (dále jen SpOPOÚ). In: ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer [cit. 12. 8. 2020] „*LANŠKROUN je vymezen územím obcí Albrechtice, Anenská Studánka, Cotkytle, Čenkovice, Damník, Dolní Čermná, Horní Čermná, Horní Heřmanice, Horní Třešňovec, Krasíkov, Lanškroun, Lubník, Luková, Ostrov, Petrovice, Rudoltice, Sázava, Strážná, Tatenice, Trpík, Výprachtice, Žichlínek, JABLONNÉ NAD ORLICÍ je vymezen územím obcí Bystřec, Jablonné nad Orlicí, Jamné nad Orlicí, Mistrovice, Orličky, Sobkovice, Studené, Těchonín, Verměřovice, ÚSTÍ NAD ORLICÍ je vymezen územím obcí Brandýs nad Orlicí, České Libchavy, Dlouhá Třebová, Dolní Dobrouč, Hnátnice, Hrádek, Jehnědí, Libchavy, Orlické Podhůří, Řetová, Řetůvka, Sopotnice, Sudislav nad Orlicí, Ústí nad Orlicí, Velká Skrovnice, Voděrady.*“

¹⁴⁴ ŠVAŘÍČEK, ŠEĐOVÁ, s. 76

¹⁴⁵ Tamtéž s. 76

¹⁴⁶ Tamtéž s. 76 „*Člověk, kterého respondenti znají jménem a vědí ledacos o jeho povaze a práci.*“

¹⁴⁷ Tamtéž s. 77

nad Orlicí a domorodce v obci Lanškroun. Telefonicky jsem náhodným výběrem oslovila některé respondenty a bez jakéhokoliv náznaku přípravy výzkumu z oblasti matrik jsem se pokusila vysledovat jejich sdílnost a zorientovat se v názorech na oblast vzdělávání. Již v této fázi byl zaznamenán fakt, že role výzkumníka – návštěvníka nebude ta pravá. Ačkoliv oslovení respondenti mě znají osobně a vědí o mé pracovní pozici, vůle podělit se o osobní názor na nastíněné téma nebyla ideální. Role domorodce se na první dojem taky nejevila úspěšně, ale přece jen dlouhodobé členství ve zkoumané skupině postupně uvolňovalo cestu k větší sdílnosti a vzbuzovalo určitou důvěru v moji osobu v pozici výzkumníka a následně i nepatrný projev zájmu o samotný výzkum. Výrazný celkový zájem o věc bylo možné vysledovat u jednoho z dotazovaných respondentů, odůvodněný úvahou nad doplněním vzdělání studiem na vysoké škole.

Po zhodnocení přístupu všech oslovených respondentů jsem dospěla k závěru, že pozice výzkumníka – domorodce ve správním obvodu obce Lanškroun nemusí být ideální, ale poskytuje nejvhodnější podmínky pro následné rozhodování o respondentech v rámci samotného výzkumu. Ačkoliv se může volba správního obvodu obce Lanškroun jevit pro výběr respondentů a zkoumání jevu od počátku prioritní, z důvodu oslovení co nejvíce respondentů, posouzení optimality prostředí a udržení kvality výzkumu, jsem provedla tento ověřovací předvýzkum, který mne odůvodněně nasměroval, na jakém místě výzkumné vzorkování provádět.

5.5 Charakteristika správního obvodu Lanškroun

Správní obvod Lanškroun¹⁴⁸ leží ve východní části Pardubického kraje,¹⁴⁹ kde hraničí s obcemi Olomouckého kraje.¹⁵⁰ Do správního obvodu Lanškroun spadá 22 obcí „*Albrechtice, Anenská Studánka, Cotkytle, Čenkovice, Damník, Dolní Čermná, Horní Čermná, Horní Heřmanice, Horní Třešňovec, Krasíkov, Lanškroun, Lubník, Luková, Ostrov, Petrovice, Rudoltice, Sázava, Strážná, Tatenice, Trpík, Výprachtice, Žichlínek*“,¹⁵¹ ve kterých Městský úřad Lanškroun¹⁵² vykonává přenesenou působnost.¹⁵³ Ve 22 obcích správního obvodu žilo k 31. 12. 2019 celkem 23 140 obyvatel (4,4 % obyvatelstva kraje).¹⁵⁴

¹⁴⁸ Český statistický úřad. [cit. 12. 8. 2020] Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/xe/charakteristika_spravniho_obvodu_lanskroun

¹⁴⁹ Pardubický kraj. [cit. 12. 8. 2020] Dostupné z: <https://www.pardubickykraj.cz/>

¹⁵⁰ Olomoucký kraj. [cit. 12. 8. 2020] Dostupné z: <https://www.olkraj.cz/o-olomouckem-kraji-cl-1362.html>

¹⁵¹ § 8 SpOPOÚ

¹⁵² Město Lanškroun. [cit. 12. 8. 2020] Dostupné z: <https://www.lanskroun.eu/>

¹⁵³ § 64 OZř, § 1 PovOb

¹⁵⁴ Český statistický úřad. [cit. 12. 8. 2020] Dostupné z:

V sídle správního obvodu města Lanškroun, které je zde jedinou obcí se statutem města,¹⁵⁵ žije 42,8 % obyvatel regionu. Populace je mladší než v celém kraji, účast obyvatel nad pětadesát let činí 19,3 % a je druhá nejnižší po Žambersku.¹⁵⁶

Přenesená působnost¹⁵⁷ v oblasti matrik je v plném rozsahu vykonávána pouze u obcí „*Albrechtice, Anenská Studánka, Cotkytle, Damník, Horní Třešňovec, Lanškroun, Lubník, Luková, Ostrov, Rudoltice, Sázava, Trpík a Žichlínek*.“¹⁵⁸ Obecní úřady Dolní Čermná,¹⁵⁹ Tatenice¹⁶⁰ a Výprachtice¹⁶¹ působí na úseku matrik samostatně.¹⁶² Dolní Čermná zajišťuje matriční agendu obcím „*Dolní Čermná, Horní Čermná a Petrovice*.“¹⁶³ Tatenice zajišťují matriční agendu obcím „*Tatenice, Krasíkov a Strážná*.“¹⁶⁴ Výprachtice zajišťuje matriční agendu obcím „*Výprachtice, Čenkovice a Horní Heřmanice*.“¹⁶⁵ Matriční úřad městský úřad Lanškroun (úřad s rozšířenou působností) provádí u těchto matričních úřadů pouze kontrolu vedení matričních knih a sbírek listin.¹⁶⁶ Přípravu k vykonání zkoušek na vidimaci a legalizaci provádí u všech úřadů ve svém správním obvodu.¹⁶⁷

5.6 Výběr respondentů

Po vytipování správního obvodu následoval výběr respondentů. Pro samotný výzkum je důležitá pestrost vybraných respondentů, aby subjektivita názorů vycházela ze zkušeností, které se vzájemně co nejvíce odlišují, a dal se předpokládat přísun rozmanitých informací, který bude výzkumnému problému přínosný.¹⁶⁸ Zde jsem pomocí jednoduché analýzy vytvořila základní skupiny označené nejzřetelnějšími společnými fakty. Prvním byl věk

https://www.czso.cz/csu/x/charakteristika_spravniho_obvodu_lanskroun tamtéž.

¹⁵⁵ „*Město Lanškroun jako územně samosprávný celek je založeno na základě ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů, jako základní územně samosprávný celek dle č. 99 tohoto právního předpisu.*“ Dostupné z: <https://mesta.obce.cz/zsu/vyhledat-7892.htm> § 3 odst. 1 OZř „*Obec, která má alespoň 3 000 obyvatel, je městem, pokud tak na návrh obce stanoví předseda Poslanecké sněmovny po vyjádření vlády.*“

¹⁵⁶ Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/x/charakteristika_spravniho_obvodu_lanskroun tamtéž.

¹⁵⁷ „*Posláním města je zajištění veřejné správy na svém území, případně výkon státní správy v územním obvodu, za podmínek stanovených zákonem (§ 61 a násl. OZř). Nadřízeným správním orgánem v přenesené působnosti jsou příslušné správní úřady podle dané agendy.*“ Dostupné z: <https://mesta.obce.cz/zsu/vyhledat-7892.htm> tamtéž.

¹⁵⁸ Příl. 1 VyhlMatrZ

¹⁵⁹ Obec Dolní Čermná. [cit. 12. 8. 2020] Dostupné z: <http://www.dolni-cermna.cz>

¹⁶⁰ Obec Tatenice. [cit. 12. 8. 2020] Dostupné z: <http://www.tatenice.cz>

¹⁶¹ Obec Výprachtice. [cit. 12. 8. 2020] Dostupné z: <http://www.obec-vyprachtice.cz/>

¹⁶² § 2 odst. 1 písm. a) MatrZ

¹⁶³ Příl. 1 VyhlMatrZ

¹⁶⁴ Příl. 1 VyhlMatrZ

¹⁶⁵ Příl. 1 VyhlMatrZ

¹⁶⁶ § 4 odst. 1 MatrZ

¹⁶⁷ §§ 4 písm. d) a 14 odst. 3 ZověřK

¹⁶⁸ ŠVARÍČEK, ŠEĐOVÁ, s. 73

respondentů, následovalo dosažené vzdělání, délka praxe a pracovní zařazení; skupinu pohlaví nebylo nutné vytvářet, neboť všichni oslovení respondenti jsou ženy (dále jen respondentky).¹⁶⁹

Ve správním obvodu působí na pozici matrikáře 10 respondentek. Věková hranice se pohybuje v rozmezí 30 až 60 let s dosaženým středoškolským i vysokoškolským vzděláním. Čtyři matrikářky jsou plně aktivní a zbývajících šest vykonává tuto činnost jako zastupující úředník nebo úředník s konkrétně vymezenou pracovní náplní, většinou jde o úkony spojené s vidimací a legalizací. Do utvořených skupin jsem postupně zařazovala jednotlivé respondentky, různě je kombinovala, neboť některé zasahovaly i do více skupin, a snažila jsem se dosáhnout „*teoretické nasycenosti, což znamená, že nově zahrnuté případy již nepřinášejí žádné nové a nepředpokládané informace.*“¹⁷⁰

Provedená analýza nabídla šest respondentek, které jsem následně kontaktovala a seznámila je se základními ukazateli připravovaného výzkumu. Dvě projevíly zájem, zbývajících čtyři jednoznačně účast na výzkumu odmítly. Oslovila jsem tedy opětovně zbývajících čtyři, z nichž se mi podařilo jednu „získat,“ a tak se naplnil můj předpoklad tří zkoumaných respondentek.

Pro naplnění programu výzkumu není nutné přesně definovat u každého respondenta jeho věk, dosažený stupeň vzdělání ani délku praxe, neboť hlavním cílem výzkumu není zkoumání respondenta samotného, ale získání co nejpestřejších dat z jeho subjektivního názoru na zkoumaný jev.¹⁷¹ Spolupracující respondentky naplňují věkovou skupinu 40 až 55 let, vzdělání středoškolské i vysokoškolské, nízkou, střední i vysokou míru praxe a rozdílnou pracovní náplň. Věk, vzdělání, praxe a pracovní pozice respondentek nejsou ve vzájemně logicky odvoditelné vazbě. Tato skutečnost byla kritickým momentem při rozhodování respondentek, zda se výzkumu zúčastní, neboť prioritou požadavku záruky maximální anonymity byla shodná u všech oslovených osob.

5.7 Etika výzkumu

V rámci etické otázky výzkumu jsem již v počátku oslovování jednotlivých osob zaujala postoj, že žádný ze získaných respondentů nebude vědět, který další se výzkumu účastní. „*Výzkumník by v žádném případě neměl sdělovat účastníkům nebo i svým kolegům*

¹⁶⁹ ŠVARŤÍČEK, ŠEĐOVÁ, s. 73 „*Výzkumník se znovu a znovu ptá, jaká další skupina případů by mohla vzhledem k jeho problému přinést nějaké nové informace.*“

¹⁷⁰ Tamtéž s. 73

¹⁷¹ Tamtéž s. 43 „*Etické dimenze výzkumu.*“

informace od jiného účastníka výzkumu.“¹⁷² Respondentkám bude znám pouze počet účastníků výzkumu. Tento přístup se všem respondentkám při seznamování s cíli, účelem, průběhem a zásadami výzkumu zamlouval. Jednotlivě s každou byla uzavřena dohoda o zásadách a principech, které budou po celou dobu výzkumu dodrženy a přesáhnou hranice i dokončeného výzkumu. Zásadním pravidlem byla naprostá anonymita, každá respondentka si vymyslela svůj vlastní pseudonym, ve shodě, že se bude jednat o ženské křestní jméno.

Dále nebudou zveřejněna žádná data, jež by mohla identifikovat účastníky výzkumu. V průběhu rozhovorů bude na tuto dohodu brán zřetel a při zjištění nedostatku bude výpověď přeformulována do takové podoby, aby neuvedená data neměla vliv na vypovídající hodnotu rozhovoru. Po dokončení rozhovoru bude proveden přepis, který výzkumník s kopií originálního záznamu jednotlivým respondentkám předloží k autorizaci.

Dohodnuto bylo i zpřístupnění výsledků výzkumu jednotlivým účastníkům, a to formou kopie bakalářské práce.¹⁷³

5.8 Sběr dat

Výzkumné šetření jsem realizovala formou hloubkových rozhovorů charakteristických pro kvalitativní výzkum.¹⁷⁴ Jako typ hloubkového rozhovoru jsem použila polostrukturovaný rozhovor, „*kteřý vychází z předem připraveného seznamu témat a otázek.*“¹⁷⁵

Rozhovory jsem vedla vždy individuálně s konkrétní dotazovanou respondentkou v jejich přirozeném pracovním prostředí – kanceláři – v časovém období srpen, září, říjen 2020. Respondentkám jsem otázky předložila před zahájením rozhovoru a současně jim poskytla čas pro seznámení se s obsahem a také na duševní přípravu pro urovnání myšlenek. Čas přípravy měly všechny respondentky stejný v rozsahu dvou hodin. Rozhovory jsem prováděla vždy po skončení pracovní doby, aby nebyly respondentky vystaveny časové tísní (např. v průběhu polední pauzy) a mohly se plně soustředit na své odpovědi.

Odpovědi jsem zaznamenávala písemnou formou psaním na počítači. Zajímavé bylo, že klapot klávesnice nepůsobil rušivým dojmem, neboť všichni, já jako výzkumník i respondentky, jsme na tento zvuk navyklé a rychlost psaní je natolik přirozená, že plně korespondovala s reakcemi na kladené otázky. Zvoleným způsobem záznamu nedošlo

¹⁷² ŠVAŘÍČEK, ŠEĐOVÁ, s. 43

¹⁷³ Tamtéž s. 49

¹⁷⁴ Tamtéž s. 159 „*Jež můžeme definovat jako nestandardizované dotazování jednoho účastníka výzkumu zpravidla jedním badatelem pomocí několika otevřených otázek.*“ „*Jejimž účelem je získat vyličení žitého světa dotazovaného s respektem k interpretaci významu popsanych jevů.*“

¹⁷⁵ Tamtéž s. 160

k újmě na doslovnosti a autentičnosti odpovědí s možným následkem zkreslování výsledku rozhovoru. Všechny tři rozhovory probíhaly přibližně v necelém dvouhodinovém časovém horizontu.

Polostrukturovaný rozhovor jsem sestavila do tří sérií po třech otázkách. Otázky jsem pokládala za sebou a), b) a c) – tak, jak byly sestaveny v jednotlivých sériích. Každou sérii jsem uzavřela otázkou označenou číslem dané série. Tuto metodu vedení rozhovoru jsem si připravila z důvodu získat co nejpestřejší data a jako zpětnou vazbu si ověřit, jak dokážou respondentky názorově zevšeobecnit a uzavřít svá předchozí jednotlivá mínění.¹⁷⁶ Každý dokončený rozhovor jsem uzavřela čtením provedeného záznamu, žádná z respondentek neprojevila potřebu svoji výpověď jakkoliv koordinovat a upravovat. V souladu s dohodou o etice výzkumu jsem všem předala tištěnou podobu záznamu jejich rozhovoru i s mými poznámkami na okraji.

5.9 Analýza dat

Ze stanovených cílů výzkumu je zřejmé, že se jedná rozsahem o malý výzkum, který je účelově zaměřen pro získání nových poznatků v dané oblasti. Analýzu textu jsem prováděla formou otevřeného kódování s následným řazením tematických kódů¹⁷⁷ pod příslušné kategorie, metodou tužka papír.¹⁷⁸

Prvotní intuitivní kódování a kategorizaci jsem prováděla tzv. na okraj již v průběhu záznamu rozhovorů.¹⁷⁹ Tato metoda se mi osvědčila, neboť se mi tak podařilo dobře zaznamenat i některé nonverbální projevy respondentek, které podtrhovaly význam vyslovených názorů. Dále mi tento postup přispěl k určitému ulehčení práce tím, že některé kódy zůstaly zachovány a některé posloužily jako námět pro definování kategorií. Pro záznam dat jsem si prvně vytvořila tabulky, které mne však začaly svádět k statistickým úvahám, jež nejsou do kvalitativního výzkumu vhodné. Tabulkovou metodu jsem opustila a vytvořila si vlastní systém záznamu řazení v soustavě kódů a odrážkování v systému

¹⁷⁶ ŠVARÍČEK, ŠEĐOVÁ, s. 14 „Indukce je obecná metoda usuzování, v níž závěr obsahuje informaci, která přesahuje informace ve východisku. Jelikož induktivní závěry překračují informace obsažené v datech, dokážeme prostřednictvím indukce vytvářet obecné zákony. Indukce je založená na principu opakování. Opakované případy ospravedlňují k přijetí určitého obecného pravidla či zákona. Při induktivním postupu odvozujeme ze singulárních výroků tvrzení obecného univerzálního charakteru, které má ovšem pravděpodobnostní povahu, neboť singulární výroky nepopisují všechny možnosti.“

¹⁷⁷ Tamtéž s. 229: „Tematické kódování se hodí především v případě, kdy je cílem výzkumu popsat, jak jsou sociálně distribuovány různé pohledy na určitý jev“

¹⁷⁸ Tamtéž s. 73.

¹⁷⁹ HENDL Jan. Kvalitativní výzkum: Základní teorie, metody a aplikace. Praha, Czechia: Portál, 2008, s.211 až 221.

kategorií. Tím se mi lépe dařilo vnímat vztahy mezi vznikajícími proměnnými.

Jako první jsem realizovala rozhovor s respondentkou, která přijala pseudonym Michala. V přepisu rozhovoru¹⁸⁰ jsem v závorkách uvedla poznámky na okraj o nonverbálním projevu paní Michaly. Rozhovor se uskutečnil dne 28. 08. 2020 (pátek) po pracovní době. Délka rozhovoru byla přibližně 2 hodiny. Paní Michala byla při rozhovoru uvolněná, bez známek sebemenší nervozity. Z jejich odpovědí vystupovala upřímnost a bylo znát, že kladeným otázkám velice dobře rozumí. Za připomenutí stojí, že paní Michala nechtěla hovořit na diktafon s odůvodněním, že si myslí, že v případě uvedení nějakého údaje neslučitelného s dohodou o anonymitě by mohlo vést k zdržení a narušení atmosféry rozhovoru. Rozhovor nebylo nutné koordinovat. Jako výzkumník jsem se mohla plně soustředit na odpovědi paní Michaly a věnovat se jejich záznamu. Paní Michala na závěr hodnotila rozhovor jako cennou zkušenost pro svoji praxi.

Hodnocení: V průběhu kódování rozhovoru jsem prioritně vysledovala kladení důrazu na osobní vzdělání, vidí v něm jednoznačný přínos a oporu pro svoji práci, nepůsobí to chlubitvým dojmem, spíš pokora radost z dosaženého výsledku. Dosaženého vzdělání si váží, je na něj pyšná, ale pýcha oprávněná je rovna úsilí, které musela vynaložit. Nemá potřebu se chlubit, důraz klade současně na vlastní iniciativu a maximální připravenost. Místy působí přísným dojmem, ale vyzorovala jsem, že je přísná sama na sebe. Má potřebu se neustále něčím vzdělávat. Nemá obavy zpochybňovat a poukazovat na nedostatky systému. Následuje přizpůsobení se okolnostem a čelení překážkám. Systém vzdělávání vnímá jako plnění pracovních povinností, ke kterému je třeba mít výtky a nemít obavy zpochybňovat a poukazovat na nedostatky. Byla patrna snaha nastavený systém pozměnit a být vždy připravena svá tvrzení odůvodnit; mít vše pod kontrolou. Intuitivní kódy: VĚDOMOSTI ZE ŠKOLY A PRAXE, PÍLE, ZAMĚSTNAVATEL = TOLERANCE, BOHATÉ ZNALOSTI. Z takto provedené analýzy dat jsem vytvořila první systematickou kategorizaci:

MICHALA

Kategorie - kódy:

- JEDNOZNAČNÝ PŘÍNOS
 - OSOBNÍ VZDĚLÁNÍ
 - VLASTNÍ INICIATIVA
 - PRAXE

¹⁸⁰ Příloha č. 1

- VŠEOBECNÉ PRÁVNÍ POŽADAVKY
 - VOLBA KURZŮ
 - STANDARTNÍ ŠKOLENÍ
 - JAZYKOVÉ ZNALOSTI
- PŘÍZPŮSOBENÍ SE
- FINANČNÍ NÁKLADY
 - STANDARTNÍ ŠKOLENÍ
 - VOLBA KURZŮ
 - DOPRAVA
 - ZAMĚSTNAVATEL VEDENÍ
- ZPOCHYBNĚNÍ
- ZAMĚSTNAVATEL VEDENÍ

Druhý rozhovor byl veden dne 16. 09. 2020 (pátek) po pracovní době s paní Jarkou. Délka rozhovoru byla přibližně 2 hodiny. V přepisu rozhovoru¹⁸¹ jsem v závorkách opět uvedla poznámky na okraj o nonverbálním projevu paní Jarky. Tento rozhovor byl od počátku velice emočně uvolněný a paní Jarka situaci komentovala humorem sobě vlastním: „*I když v anonymitě, tedy hrdinství stranou, tak ale konečně mohu říct, co si doopravdy myslím.*“ Odpovědi na otázky byly protkány smíchem paní Jarky, což celému průběhu rozhovoru dodávalo na upřímnosti. Paní Jarka také odmítla odpovídat na diktafon, protože by na ni působil rušivě. V průběhu rozhovoru nepotřebovala žádné nápomocné otázky. Bylo poznat, že se na rozhovor připravila, neboť pohotově reagovala v místech, kde bylo možné zaznamenat drobná zakolísání v úvaze nad odpovědí. Paní Jarka na závěr s úsměvem prohlásila, že se jí ulevilo.

Hodnocení: Z provedeného kódování rozhovoru vystupuje naprosté spolehnutí se na znalosti a zkušenosti získané praxí. K tomu se váže vlastní iniciativa a opět přizpůsobování se nastavenému systému vzdělání. Byl patrný pozitivní postoj k narůstající složitosti pracovní agendy, hledání zdrojů v nabízených odborných pramenech. Intuitivní kódy: VĚDOMOSTI Z PRAXE, ZAMĚSTNAVATEL = TOLERANCE, RÁDA SE PODĚLÍ O ZNALOSTI = BEZ ZIŠTNOSTI = NEMÁ POTŘEBU OSOBNÍHO OBDIVU, DOPLŇOVÁNÍ VZDĚLÁNÍ HODNOCENO Kladně.

¹⁸¹ Příloha č. 2

Z druhé provedené analýzy jsem sestavila následující systematickou kategorizaci:

JARKA

Kategorie - kódy:

- JEDNOZNAČNÝ PŘÍNOS
 - PRAXE
 - VLASTNÍ INICIATIVA
 - VŠEOBECNÉ PRÁVNÍ POŽADAVKY
 - JAZYKOVÉ ZNALOSTI
 - ZAMĚSTNAVATEL VEDENÍ
- PŘÍZPŮSOBENÍ SE
 - ZAMĚSTNAVATEL VEDENÍ
 - FINANČNÍ NÁKLADY
 - STANDARTNÍ ŠKOLENÍ
 - OSOBNÍ VZDĚLÁNÍ
 - VOLBA KURZŮ
 - DOPRAVA
- ZPOCHYBNĚNÍ
 - VOLBA KURZŮ
 - STANDARTNÍ ŠKOLENÍ
 - FINANČNÍ NÁKLADY
 - ZAMĚSTNAVATEL VEDENÍ

Poslední rozhovor proběhl s paní Lucií dne 16. 10. 2020 (pátek) po pracovní době. Délka rozhovoru byla přibližně 1,5 hodiny. V přepisu rozhovoru¹⁸² jsou v závorkách také poznámky na okraj o nonverbálním projevu paní Lucie. Paní Lucii jsem informovala o způsobu záznamu rozhovoru písemnou formou a o alternativě formou nahrávky na diktafon. Paní Lucie neměla k nahrávání výhrady, ale řekla mi, ať si sama zvolím, co je pro mne přirozenější nebo pohodlnější. Zůstala jsem tedy u osvědčeného záznamu písemnou formou. Rozhovor byl rovněž velice uvolněný s vysokou dávkou upřímnosti. Paní Lucie neprojevila sebemenší náznak nervozity a na otázky odpovídala bez jakýchkoliv potřeb nasměrování nebo upřesnění otázky. Rozhovor probíhal velice svižně, bez jakýchkoliv mých

¹⁸² Příloha č. 3

vstupů, což svědčí o tom, že paní Lucie se na rozhovor velice dobře připravila. Paní Lucie neskrývala svou zvědavost a rozhovor uzavřela konstatováním, že výzkum na ni působí velice zajímavým dojmem.

Hodnocení: I zde kódování rozhovoru odkrylo jako pozitivní meritum praxi. Dále to byla potřeba osobního vzdělávání, vlastní iniciativa. Naopak se objevil despekt k nastavenému systému vzdělávání (kritika), ale schopnost a vůle přizpůsobit se. Intuitivní kódy: PRAXE, VĚDOMOSTI, ZAMĚSTNAVATEL = DESPEKT, ZVÍDAVOST, INICATIVA, ODPOVĚDNOST, VZDĚLÁNÍ.

Ze třetí provedené analýzy jsem sestavila tuto systematickou kategorizaci:

LUCIE

Kategorie - kódy:

- PŘÍZPŮSOBENÍ SE
 - VOLBA KURZŮ
 - STANDARTNÍ ŠKOLENÍ
 - JAZYKOVÉ ZNALOSTI
 - FINANČNÍ NÁKLADY
 - DOPRAVA
 - ZAMĚSTNAVATEL VEDENÍ
- JEDNOZNAČNÝ PŘÍNOS
 - PRAXE
 - VŠEOBECNÉ PRÁVNÍ POŽADAVKY
 - VLASTNÍ INICIATIVA
 - OSOBNÍ VZDĚLÁNÍ
- ZPOCHYBNĚNÍ
 - ZAMĚSTNAVATEL VEDENÍ
 - STANDARTNÍ ŠKOLENÍ
 - VOLBA KURZŮ

Řazení kategorií a uvnitř obsažených kódů jsem postavila na principu pozitivního, neutrálního a negativního hodnocení systému vzdělávání úředníků, neboť tato úroveň vyplývá již z obsahu slovních a nonverbálních projevů v průběhu rozhovorů. Vytvořený analytický postup koresponduje i s výzkumným problémem prozkoumání subjektivního vnímání úrovně řízení a koordinace profesních vzdělávacích aktivit matrikáři v původním

prostředí správního obvodu obce s rozšířenou působností. Následně jsem provedla vzájemnou komparaci výsledků analýz rozhovorů, která se projevila jako linie tří kategorií, z nichž dominantní je JEDNOZNAČNÝ PŘÍNOS. Skládá se z naprosto pozitivních názorů tvořících jádro zkoumaného jevu (PRAXE, OSOBNÍ VZDĚLÁVÁNÍ a INICITIVA, VŠEOBECNÉ PRÁVNÍ POŽADAVKY), nejsou zde zmíněny žádné výrazné výtky.

Druhou kategorií je PŘIZPŮSOBNĚNÍ. Zde se vykytují především fakta o podvolení se zavedeným a nastaveným podmínkám vzdělávání, která jsou vnímána jak negativně (FINANČNÍ NÁKLADY, DOPRAVA, VEDENÍ ZAMĚSTNAVATELEM, STANDARTNÍ ŠKOLENÍ), tak i pozitivně (vlastní JAZYKOVÉ ZNALOSTI, možnost VOLBY KURZŮ) a přijímány jako překážky, se kterými jde sice pracovat a částečně využívat ve prospěch, ale bylo by vhodné provést jejich reformu.

Třetí kategorii tvoří ZPOCHYBNĚNÍ, kde se vyskytuje nejvíce názorů poukazujících na nedostatky systému (ZAMĚSTNAVATEL VEDENÍ, STANDARTNÍ ŠKOLENÍ), nelze však hovořit o naprosté negativní kritice, neboť tato fakta lze v mírném pozitivním charakteru vysledovat i v předešlých dvou kategoriích.

V závěru analýzy jsem provedla vzájemnou komparaci všech proměnných s vazbou na centrální kategorii JEDNOZNAČNÉHO PŘÍNOSU. Určité kódy (ZAMĚSTNAVATEL VEDENÍ, STANDARTNÍ ŠKOLENÍ, VOLBA KURZŮ) se prolínají všemi kategoriemi. Ve vazbě na centrální kategorii pozitivně kulminují a v ostatních kategoriích se stávají přijatelnými. Pokaždé se jedná o vztah, který je buď označen pozitivně s drobnými návrhy na zdokonalení, nebo se jedná o vztah kritický, ke kterému se respondentky nestaví laxe, ale vznášejí výtky a návrhy nebo požadavky na zlepšení. K překonávání kritických momentů využívají naplno své znalosti a zkušenosti získané praxí nebo osobním vzděláním. Absolutní negaci ve vzájemných vztazích nelze vysledovat.

Z takto vyvážených vazeb lze vyvodit tvrzení, že subjektivní vnímání úrovně řízení a koordinace profesních vzdělávacích aktivit matrikáři v původním prostředí správního obvodu obce s rozšířenou působností signalizuje především pozitivní reakce. Negativně přijímané okolnosti se snaží v rámci možností, za přispění vlastní iniciativy, pozvolna proměňovat do pozitivních hodnot, aby byly schopné přispět k jejich osobnímu profesnímu růstu.

ZÁVĚR

Činnost správních orgánů je nepřetržitě konfrontována se změnami v oblasti práva, na které musí příslušná oprávněná úřední osoba adekvátně reagovat. Jedním z mnoha správních úřadů, kterých se legislativní změny dotýkají v obsáhlém měřítku, je matriční úřad. Aby byla agenda matrik řádně zajišťována, vyžaduje od osob v ní působících kvalitní znalosti a zkušenosti, které je třeba neustále aktualizovat a rozvíjet. K tomu slouží zákonem stanovená soustava vzdělávacích programů, které jsem s vazbou na obsáhlou matričních činností představila v teoretické části.

Jako osoba, která v tomto prostředí působí již velice dlouho, jsem často svědkem situací, kdy je vzdělávací systém kritizován, a to jak z pozice řadových zaměstnanců, tak i vedoucích pracovníků. Terčem kritiky se stávají jednotlivé skutečnosti jako vynakládání finančních prostředků, problémy s dopravou, plnění nastaveného harmonogramu nebo nedostatečná nabídka odborných témat. Součástí vznášených kritik jsou i návrhy na školení, která tematicky sice neodpovídají právním požadavkům, ale jejich přínos je odůvodňován rozmanitostí úkonů matriční agendy. Bohužel, u nadřízených orgánů se neseťkávají s očekávaným ohlasem. Tyto zkušenosti byly zárodkem myšlenky uskutečnit v rámci vysokoškolského studia výzkum, který najde odpovědi na otázky spojené s tímto problémem.

Na počátku mé úvahy o výzkumu směřovaly ke kritikám konkrétních skutečností a individuálním názorům spolupracovníků. Přitom jsem vyzorovala, že ačkoliv jsou dílčí části a související fakta vzdělávacího systému kritizována, jako komplex jsou jeho požadavky úspěšně plněny. Proto jsem začala své úvahy směřovat k vzdělávacímu systému jako k souboru a vyvodila výzkumný problém ve formě prozkoumání subjektivního vnímání úrovně řízení a koordinace profesních vzdělávacích aktivit matrikáři v původním prostředí správního obvodu obce s rozšířenou působností, tedy zda nastavená politika požadavků na rozšiřování vzdělání odpovídá jejich představám o vzdělávání a prohlubování odborných znalostí a dovedností. Klíčovým konceptem se stala studie, jak matrikáři vnímají úroveň a kvalitu profesního vzdělávání.

V praktické části práce jsem popsala provedení výzkumu, jehož výsledkem je analytická kostra s vyslovením teorie, která plně předčila moje očekávání. Ačkoliv jsou hypotézy o výsledku výzkumu v rámci výzkumu zapovězeny, přeci jen jsem se jako výzkumník určitým úvahám neubránila. Moje vlastní empirie ve mně vyvolávala domněnku, že matrikáři vnímají úroveň a kvalitu profesního vzdělávání velice negativně. Výsledná

teorie však ukázala, že subjektivní vnímání úrovně řízení a koordinace profesních vzdělávacích aktivit matrikáři v původním prostředí správního obvodu obce s rozšířenou působností signalizuje především pozitivní reakce. Negativně přijímané okolnosti se snaží v rámci možností, za přispění vlastní iniciativy, pozvolna proměňovat do pozitivních hodnot, aby byly schopné přispět k jejich osobnímu profesnímu růstu.

Vědomosti a znalosti získané mimo systém vzdělávání úředníků hodnotí respondenti velice kladně. Všechny tři respondentky s rozdílným stupněm dosaženého vzdělání a délkou praxe staví vědomosti a znalosti získané mimo systém vzdělávání na vrchol prostředků pro využití v praxi. Paní Michala uvedla, že znalosti získané dosaženým vzděláním využívá naplno: *„Já jsem tuhle práci chtěla dělat, a ještě než jsem šla na výběrové řízení, tak jsem si doplnila vzdělání. Pokud je to vzdělání opravdu zaměřeno na oblast, ve které pracujete, tak to usnadní spousty práce. Vzdělání vám ujasní základy, u mě rozhodující právní teorie, a postupně navazují logicky další aspekty. Já se teď mnohem jednodušeji orientuji v interpretaci a aplikaci práva než před absolvováním školy.“* Paní Jarka, která se plně opírá o svoje zkušenosti získané praxí, se pak k otázce vědomostí získaných mimo systém vzdělávání staví také kladně: *„U mladých lidí je to myslím dnes nutnost. Jako si za nás kdysi dávno některý holky dodělávaly maturitu, tak dneska ty mladý podle mě bez vysoké školy nemají šanci. A to, jak uspět na trhu práce, tak ale opravdu získat, né nějaký titul, ale opravdu se v té škole něco naučit.“* A názor paní Lucie veškerá pozitiva k otázce stvrzuje: *„Když se podívám kolem sebe, tak si kdekdo dodělává vysokou školu. Já stále přemýšlím jakou, protože zase nechci jen tak nějakou zaplacenou rychlokvašku. Přiznám se, že mám vytipovanou veřejnou správu v Brně na právech. Ono to dneska bez vejšky vážně nejde.“*

Na nastavený systém vzdělávání úředníků respondentky už tak pozitivně nenahlížejí, ale dokáží s ním pracovat tak, aby ho využily ve svůj prospěch. Paní Michala se netajila tím, že ho zkrátka musí splnit: *„Je to takový tříletý boj s výběrem školení a splněním harmonogramu. Jak jsem vypožorovala za poslední tři roky plnění, tak jsou témata agentur hodně zaměřeny na oblast rodinného práva, konkrétně z oblasti sociálního zabezpečení. Nebo jsou hodně zaměřené na všeobecnější správní oblast, např. přestupková řízení, takové jsem na matrice ještě nezaznamenala, ale tím nechci říct, že by to úředník na matrice neměl znát. Bohužel si teda z důvodu splnění harmonogramu vybírám školení, která se opakují, anebo vybírám školení podle osvědčených agentur a hlavně lektorů.“* Paní Jarka se svým názorem ztotožňuje s názorem paní Michaly: *„Je to zkrátka nějak zákonem nastavené, a tak se to nějak plní.“* A paní Lucie se nebála i ostřejší kritiky, kterou odůvodňovala odkazem na praxi a vůli sebevzdělávání: *„Je to k ničemu! Já si myslím, že jediné, co funguje, je kvalitní*

vzdělání ze školy, k tomu bohatá zkušenost z praxe a osobní potřeba se učit a vůle se učit. Nic jiného nefunguje, myslím tím ve veřejné správě.“

Přístup nadřízených orgánů k vzdělávání úředníků a metodické vedení posuzují respondentky opět kladně. Paní Michala: *„Průměr, jsou pozitiva i negativa. Je to takový kompromis, lépe řečeno spolupráce mezi zaměstnavatelem a zaměstnancem. Některé záležitosti organizuje zaměstnavatel a určitou rozhodovací pravomoc nechává na zaměstnanci. Mně tenhle přístup vyhovuje a nemám k tomu ostré výhrady.“* Paní Jarka: *„Dobře, ty krajský školení se vždycky povedly. Tematicky propracované, užitečné studijní materiály, mnoho zkušeností. Pokud bych se zamyslela výš, tak třeba metodiky ministerstev, to už je slabší šálek čaje. Ale není třeba vznášet silnou kritiku, zkrátka je to rozesílaný text, který reaguje na nějakou právní aktuálnost nebo vypozerovaný problém, a člověk se s tím musí popasovat.“* Paní Lucie: *„Bezproblémovou. Já jsem nikdy ohledně vzdělávání neměla s nadřízenými problém. Spolupráce s nadřízenými ohledně vzdělávání v rámci možností dříve i doposud dobrá.“*

Výsledek výzkumu dále odhalil i velice kvalitní odbornou úroveň vzdělání matrikářů. Všechny dotazované matrikářky přesně věděly, o čem hovoří a své odpovědi dokázaly vždy podložit příkladem z praxe nebo teoretickým odůvodněním. Například požadavek na nestandartní školení důvodně formulovala paní Michala: *„No, hned bych si dala líbit nějaké školení z kulturní a sociální antropologie nebo sociologie, a přínos pro matriku vidím nadmíru užitečný. Jen když sáhnu do své začínající praxe, tak komunikace se staršími lidmi nebo naopak s mladým člověkem, to aby byl člověk někdy vyštudovaný psycholog.“*

Provedeným výzkumem se podařilo jasně označit negativa i pozitiva v nastaveném systému vzdělávání. Samy respondentky poukazují jako na hlavní negativní jev velké finanční náklady spojené se zajišťováním školení, které jsou často překážkou pro prosazení nějakého kurzu, který není jasně tematicky zaměřen na oblast matriky. S tím souvisí i nevole nadřízených orgánů umožnit takový kurz absolvovat, i když je žadatelkou řádně odůvodněn. Negativní zjištění však netvoří nepřekonatelnou překážku k rozšiřování vědomostí, ale je spíše omezujícím faktorem, který je třeba přiměřeným způsobem řešit. Jako naprosto pozitivní se projevil osobní přístup účastnic výzkumu ke všem formám samovzdělávání. A to jak v oblasti práva, tak i v jiných oborech považovaných za přínosné pro zajištění kvalitního výkonu agendy matrik.

Výsledná teorie výzkumu a zodpovězení výzkumných otázek tak vyvolávají hypotézu, zda by nebylo vhodné v rámci de lege ferenda uvažovat o rekonstrukci právní

úpravy ohledně povinnosti plnění tříletého harmonogramu průběžného vzdělávání, neboť výzkum ukázal, že je velice často absolvován pouze z důvodu zákonem stanovených požadavků a nenaplnuje potřeby na rozšiřování odborných znalostí.

Dále se nabízí hypotéza o úpravě kvalifikačních požadavků na matrikáře přímo v matričním zákoně. Jako *lex specialis derogat generali* vůči ostatní právní úpravě vymezující požadavky na vzdělávání úředníků by požadoval na matrikářích kvalifikační požadavky v podobě vzdělání a praxe. Vysokoškolské vzdělání v magisterském nebo bakalářském studijním programu v oboru právnického směru by mohlo umožňovat uznávání rovnocennosti vzdělání. Těmito změnami by jistě došlo ke snižování finančních nákladů vynakládaných na plnění harmonogramu vzdělávání úředníků a současně by byla lépe zajištěna odborná kvalifikace matrikářů.

Průběžné vzdělávání je samozřejmě přínosné, především z hlediska aktualizování již získaných znalostí a dovedností. Snižením počtu požadovaných školení v rámci rekodifikace právní úpravy by určitě nedošlo k újmě na kvalitě doplňovaných znalostí. Domnívám se, že by tím spíše vzniknul větší časový prostor pro výběr kvalitnějších zdrojů vzdělávacích kurzů s možností příznivějšího náhledu nadřízených orgánů na rozvoj z oblasti ostatních „měkkých“ dovedností nebo příbuzných vědních oborů. Kladný přístup k těmto hypotetickým změnám lze z provedených rozhovorů a následné analýzy v rámci výzkumu vyvodit.

Provedený výzkum hodnotím v rámci svých potřeb jako velice přínosný. Pro svou budoucí praxi jsem tím získala široký přehled o skutečnostech, jež se odehrávají v prostředí, které je mi blízké, ale nejsou na první pohled zřejmé. Výzkum ukázal, že informace získávané pouze na podkladě drobných úsudků jsou v podstatě zkreslené a je třeba se jim věnovat hlouběji s odborným přístupem. Jsem přesvědčena, že výsledky kvalitativního výzkumu, získané z dat rozhovorů s jednotlivci působícími v malém správním obvodu obce s rozšířenou působností, mohou posloužit jako vodítko pro případný kvantitativní výzkum o zkoumání fenoménu v tematicky shodné komunitě nebo jako inspirace pro ostatní pracovníky, kteří koordinují vzdělávací aktivity na svých správních úsecích.

ANOTACE PRÁCE

Jméno a příjmení:	Soňa Mihalovičová
Katedra:	Ústav pedagogiky a sociálních studií
Vedoucí práce:	JUDr. Zdenka Nováková, Ph.D.
Rok obhajoby:	2021

Název práce:	Vzdělávání a metodické vedení úředníků státní správy na úseku matrik a státního občanství
Název v angličtině:	Education and methodical guidance of civil servants in the field of registries and citizenship
Anotace práce:	<p>Cílem bakalářské práce je odkrýt současnou úroveň metodického vedení a poskytovaného vzdělávání oprávněným úředním osobám na úseku matrik a státního občanství. Tedy zda jsou naplňovány potřeby teoretických znalostí nezbytně nutných pro kvalitní a efektivní výkon matrik v praxi podle představ osob zajišťujících tuto agendu. Význam výsledků výzkumu shledáváme důležitým především pro vlastní povolání matrikářky řídící metodickou a kontrolní činnost úředníků matričních úřadů, kteří spadají do správního obvodu obce s rozšířenou působností. Výsledky výzkumu hodláme využít i jako podklady pro hypotézy o zkvalitňování metodického vedení pracovníků, případně jako impulsy k diskusím o postupech při vzdělávání úředníků na školících zasedáních matrik.</p> <p>Teoretická část práce seznamuje čtenáře s problematikou matrik. Je zde uvedena příslušná legislativa a odkrývám zde i postavení matrik ve veřejné správě a jejich roli ve společnosti. Poukazuji rovněž na vzájemné vazby matričních činností a státního občanství a předkládám zákonné požadavky na stupně vzdělání, jejich formy rozšiřování a doplňování. Historické exkurzy v citacích slouží pro případnou komparaci se současným stavem.</p> <p>Praktická část práce je tvořena kvalitativním výzkumem</p>

	<p>metodou zakotvené teorie. Technikou otevřeného kódování jsou analyzována data získaná prostřednictvím polostrukturovaných rozhovorů. Výsledkem výzkumného šetření je vytvořená teorie o vnímání kvality obsahu dostupného vzdělávání a úrovně metodického řízení matrikáři správního obvodu obce s rozšířenou působností.</p>
Klíčová slova:	<p>matrika, matrikář, vzdělávání matrikářů, matriční úřad, metodické řízení, kvalitativní výzkum</p>
Anotace v angličtině:	<p>The aim of the Bachelor's thesis is to reveal the current level of methodological guidance and education provided to authorized officials in registry offices and citizenship services. That is to say, whether the needs of theoretical knowledge necessary for the quality and effective performance of register offices in practice are met in accordance with the ideas of those providing this agenda. We find the results of the research important mainly for the profession of a registrar, managing the methodological and supervising activities of officials in registry offices within the administrative district of the municipality with extended powers. We intend to use the results of the research as the basis for hypotheses about improving the methodological guidance of employees, or as impulses to discuss procedures for the education of officials at training sessions of registries.</p> <p>The theoretical part of the thesis introduces the issue of registry offices. It indicates the relevant legislation, and it reveals the position of registries in public administration and their role in society. It emphasizes the interrelationship between registry activities and citizenship. Moreover, it presents legal requirements for levels of education, their forms of extension and complementation. Historical references in quotations could be used as comparison with the current state.</p> <p>The practical part of the thesis is based on</p>

	<p>a qualitative research using the method of grounded theory. The open coding technique analyses the data obtained by structured interviews. The result of the research survey is a theory of the relevance of the quality of education available, and the level of methodological management by the registrar of the administrative district of the municipality with extended powers.</p>
Klíčová slova v angličtině:	registry, registrar, education of registrars, registry office, methodical management, qualitative research
Přílohy vázané v práci:	3
Rozsah práce:	50
Jazyk práce:	český

Seznam použitých zkratk

ArchZ – Zákon č 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

ČR – Česká republika.

KZř – Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení) ve znění pozdějších předpisů.

MatrZ – Zákon č. 301/2000 Sb., o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

NOZ – Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

OZř – Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů.

PovOb – Zákon č. 314/2002 Sb., o stanovení obcí s pověřeným obecním úřadem, ve znění pozdějších předpisů.

SpOPOÚ – Vyhláška č. 388/2002 Sb., Ministerstva vnitra o stanovení správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem a správních obvodů obcí s rozšířenou působností, ve znění pozdějších předpisů.

SŘ – Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů.

ÚřÚSC – Zákon č. 312/2002 Sb., o úřednících územních samosprávných celků a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

VyhlMatrZ – Vyhláška č. 207/2001 Sb., Ministerstva vnitra ze dne 8. června 2001, kterou se provádí zákon č. 301/2000 Sb., o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

ZákP – Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů.

ZMPS – Zákon č. 91/2012 Sb., o mezinárodním právu soukromém, ve znění pozdějších předpisů.

ZověřK – Zákon č.21/2006 Sb., o ověřování shody opisu nebo kopie s listinou a o ověřování pravosti podpisu a o změně některých zákonů (zákon o ověřování), ve znění pozdějších předpisů.

ZoZ – Zvláštní odborné způsobilosti podle zákon č. 312/2002 Sb., o úřednících územních samosprávných celků a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

ZRegP – Zákon č. 115/2006 Sb., o registrovaném partnerství a o změně některých souvisejících zákonů.

ZRegZ – Zákon č. 111/2009 Sb., o základních registrech, ve znění pozdějších předpisů.

ZSOB – Zákon č. 186/2013 Sb., o státním občanství České republiky a o změně některých zákonů (zákon o státním občanství České republiky) ve znění pozdějších předpisů.

Seznam použitých pramenů a literatury

Odborná literatura

1. BŘÍZA, Petr; BŘICHÁČEK, Tomáš; FIŠEROVÁ, Zuzana, a kol. *Zákon o mezinárodním právu soukromém. Komentář*. Praha: C.H.Beck, 2014. 768 s. ISBN 978-80-7400-528-2.
2. ČERNÝ, Václav a VALÁŠEK, Miloš. *České státní občanství*. Praha: Nakladatelství Linde, a.s., 1996, 287 s. ISBN 80-7201-625-3.
3. HENDL, Jan. *Kvalitativní výzkum: Základní metody a aplikace*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2005, 408 s. ISBN 978-80-7367-485-4.
4. HENYCH, Václav. *Zákon o matrikách, jménu a příjmení č. 301/2000 Sb.* Vyd. 1. Praha: IFEC, 2000, 352 s. ISBN 978-80-7380-525-8.
5. CHRÁSKA, Miroslav, *Metody pedagogického výzkumu: základy kvantitativního výzkumu*. Praha: Grada, 2007, 256 s. ISBN 978-80-247-5326-3.
6. JEŽKOVÁ, Jaroslava. *Matrika v praxi*. Liberec: Nakladatelství AZ KORT, s.r.o., 2012, 250 s.
7. JEŽKOVÁ, Jaroslava. *Svatební obřad od A do Z aneb Jak správně oddávat?* Liberec: Nakladatelství AZ KORT, s.r.o., 2011, 80 s.
8. MARTYNEK, Radim. „*Písemná komunikace v praxi – Současná legislativa, etiketa a normy a jejich dopad na úpravu dokumentů*.“ Nakladatel: ASKI, 2020. 304 s. ISBN 978-80-87480-41-0.
9. NÁHLOVSKÝ, Pavel, 1996. *Moje zásady jednání. Cesta ke šťastnému a úspěšnému životu*. Liberec: Az Kort, a.s. ISBN 80-900181-6-5.
10. SOLDÁT, Václav. *Bonton pracovníka veřejné a státní správy. Základní pravidla a praktické užití soudobé etikety*. Vyd. 1. Praha: Institut pro místní správu, 1992, 69 s. ISBN 80-900021-9-6.
11. ŠPATENKOVÁ, Naděžda. *Poradenství pro pozůstalé*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2008, 224 s.
12. ŠVARÍČEK, Roman a ŠEĐOVÁ, Klára. *Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách*. Praha: Portál, s.r.o, 2007, 377 s. ISBN 978-80-7367-313-0.

Právní předpisy

1. Smlouva č. 107/1921 Sb., mezi republikou Československou a republikou Rakouskou o státním občanství a ochraně menšin, podepsaná v Brně dne 7. června 1920. In: *ASPI* [právní informační systém]. Wolters Kluwer [cit. 12. 8. 2020].
2. Zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů. In: *ASPI* [právní informační systém]. Wolters Kluwer [cit. 12. 8. 2020].
3. Zákon č. 21/2006 Sb., o ověřování shody opisu nebo kopie s listinou a o ověřování pravosti podpisu a o změně některých zákonů (zákon o ověřování), ve znění pozdějších předpisů. In: *ASPI* [právní informační systém]. Wolters Kluwer [cit. 12. 8. 2020].
4. Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů. In: *ASPI* [právní informační systém]. Wolters Kluwer [cit. 12. 8. 2020].
5. Zákon č. 91/2012 Sb., o mezinárodním právu soukromém, ve znění pozdějších předpisů. In: *ASPI* [právní informační systém]. Wolters Kluwer [cit. 12. 8. 2020].
6. Zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. In: *ASPI* [právní informační systém]. Wolters Kluwer [cit. 12. 8. 2020].
7. Zákon č. 111/2009 Sb., o základních registrech, ve znění pozdějších předpisů. In: *ASPI* [právní informační systém]. Wolters Kluwer [cit. 8. 6. 2020].
8. Zákon č. 115/2006 Sb., o registrovaném partnerství a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů. In: *ASPI* [právní informační systém]. Wolters Kluwer [cit. 8. 6. 2020].
9. Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů. In: *ASPI* [právní informační systém]. Wolters Kluwer [cit. 8. 6. 2020].
10. Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení) ve znění pozdějších předpisů. In: *ASPI* [právní informační systém]. Wolters Kluwer [cit. 12. 8. 2020].
11. Zákon č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel a rodných číslech a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. In: *ASPI* [právní informační systém]. Wolters Kluwer [cit. 12. 8. 2020].
12. Zákon č. 186/2013 Sb., o státním občanství České republiky a o změně některých zákonů (zákon o státním občanství České republiky) ve znění pozdějších předpisů. In: *ASPI* [právní informační systém]. Wolters Kluwer [cit. 12. 8. 2020].

13. Zákon č. 234/2014 Sb., o státní službě, ve znění pozdějších předpisů. In: *ASPI* [právní informační systém]. Wolters Kluwer [cit. 12. 8. 2020].
14. Zákon č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích, ve znění pozdějších předpisů. In: *ASPI* [právní informační systém]. Wolters Kluwer [cit. 12. 8. 2020].
15. Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů. In: *ASPI* [právní informační systém]. Wolters Kluwer [cit. 12. 8. 2020].
16. Zákon č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi, ve znění pozdějších předpisů. In: *ASPI* [právní informační systém]. Wolters Kluwer [cit. 12. 8. 2020].
17. Zákon č. 301/2000 Sb., o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů. In: *ASPI* [právní informační systém]. Wolters Kluwer [cit. 8. 6. 2020].
18. Zákon č. 309/1999 Sb., o Sbírce zákonů a o Sbírce mezinárodních smluv, ve znění pozdějších předpisů. In: *ASPI* [právní informační systém]. Wolters Kluwer [cit. 12. 8. 2020].
19. Zákon č. 312/2002 Sb., o úřednicích územních samosprávných celků a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. In: *ASPI* [právní informační systém]. Wolters Kluwer [cit. 8. 6. 2020].
20. Zákon č. 314/2002 Sb., o stanovení obcí s pověřeným obecním úřadem, ve znění pozdějších předpisů. In: *ASPI* [právní informační systém]. Wolters Kluwer [cit. 12. 8. 2020].
21. Zákon č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. In: *ASPI* [právní informační systém]. Wolters Kluwer [cit. 8. 6. 2020].
22. Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů. In: *ASPI* [právní informační systém]. Wolters Kluwer [cit. 8. 6. 2020].
23. Zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů. In: *ASPI* [právní informační systém]. Wolters Kluwer [cit. 12. 8. 2020].
24. Vyhláška č. 207/2001 Sb., Ministerstva vnitra ze dne 8. června 2001, kterou se provádí zákon č. 301/2000 Sb., o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů. In: *ASPI* [právní informační systém]. Wolters Kluwer [cit. 8. 6. 2020].
25. Vyhláška č. 304/2012 Sb., o uznání rovnocennosti vzdělání úředníků územních samosprávných celků, ve znění pozdějších předpisů. In: *ASPI* [právní informační systém]. Wolters Kluwer [cit. 12. 8. 2020].

26. Vyhláška č. 388/2002 Sb., Ministerstva vnitra o stanovení správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem a správních obvodů obcí s rozšířenou působností, ve znění pozdějších předpisů. In: *ASPI* [právní informační systém]. Wolters Kluwer [cit. 12. 8. 2020].
27. Vyhláška č. 512/2002 Sb., o zvláštní odborné způsobilosti úředníků územních samosprávných celků, ve znění pozdějších předpisů. In: *ASPI* [právní informační systém]. Wolters Kluwer [cit. 12. 8. 2020].

Nařízení vlády

1. Nařízení vlády č. 222/2010 Sb., o katalogu prací ve veřejných službách a správě, ve znění pozdějších předpisů. In: *ASPI* [právní informační systém]. Wolters Kluwer [cit. 12. 8. 2020].

Sdělení ministerstva

1. Sdělení č. 76/2004Sb.m.s., Ministerstva zahraničních věcí, *EVROPSKÁ ÚMLUVA O STÁTNÍM OBČANSTVÍ* In: *ASPI* [právní informační systém]. Wolters Kluwer [cit. 12. 8. 2020].

Judikatura

1. Rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 11. 10. 2016, čj. 29 A 69/2014-74 [cit. 10. 7. 2020]. In: *ASPI* [právní informační systém]. Wolters Kluwer [cit. 8. 6. 2020].

Důvodová zpráva

1. Důvodová zpráva k § 48. In: *ASPI* [právní informační systém]. Wolters Kluwer [cit. 12. 8. 2020].

Elektronické prameny

1. Česká genealogická a heraldická společnost v Praze (ČGHSP). [cit. 8. 6. 2020]
Dostupné z: <http://www.genealogie.cz/aktivity/digitalizace/>
2. Český statický úřad. [cit. 8. 6. 2020] Dostupné z:
https://www.czso.cz/csu/xs/charakteristika_spravniho_obvodu_lanskroun
3. Czech POINT. [cit. 8. 6. 2020] Dostupné z: <https://www.czechpoint.cz/public/>
4. Evropské e-justice. [cit. 8. 6. 2020] Dostupné z: https://e-justice.europa.eu/content_international_law-10-cs.do
5. HENDL Jan, *Kvalitativní výzkum v pedagogice* [cit. 12. 8. 2020].
Dostupné z: https://www.researchgate.net/profile/Jan_Hendl/publication/267848497_KVALITATIVNI_VYZKUM_V_PEDAGOGICE/links/580e17bd08ae0360753dc1d4/KVALITATIVNI-VYZKUM-V-PEDAGOGICE.pdf

6. Genea. [cit. 12. 8. 2020] Dostupné z: <http://www.genea.cz/informace/rady-do-zacatku/matriky-v-prubehu-staleti/>
7. Institutu pro vzdělávání ve veřejné správě Praha. [cit. 12. 8. 2020] Dostupné z: <https://www.institutpraha.cz/>
8. MANAGEMENTMANIA [cit. 8. 6. 2020] Dostupné z: <https://managementmania.com/cs/mekke-dovednosti-soft-skills>
9. Město Lanškroun. [cit. 12. 8. 2020] Dostupné z: <https://www.lanskroun.eu/>
10. Města a obce online – MOOL. [cit. 12. 8. 2020] Dostupné z: <https://mesta.obce.cz/zsu/vyhledat-7892.htm>
11. Ministerstvo vnitra České republiky. [cit. 12. 8. 2020] Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/vzdelavani-v-oblasti-etiky.aspx?q=Y2hudW09Mg%3D%3D>
12. Ministerstvo vnitra České republiky [cit. 12. 8. 2020] Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/bezplatne-elearningove-kurzy.aspx>
13. NALUS – *databáze rozhodnutí Ústavního soudu*. nalus.usoud.cz [online]. [cit. 12. 8. 2020] Dostupné z: <https://nalus.usoud.cz/Search/Search.aspx>
14. Obec Dolní Čermná. [cit. 12. 8. 2020] Dostupné z: <http://www.dolni-cermna.cz>
15. Obec Tatenice. [cit. 12. 8. 2020] Dostupné z: <http://www.tatenice.cz>
16. Obec Výprachtice. [cit. 12. 8. 2020] Dostupné z: <http://www.obec-vyprachtice.cz/>
17. Olomoucký kraj. [cit. 12. 8. 2020] Dostupné z: <https://www.olkraj.cz/o-olomouckem-kraji-cl-1362.html>
18. Ombudsman veřejný ochránce práv: [cit. 12. 8. 2020] Dostupné z: <https://www.ochrance.cz/stiznosti-na-urady/principy-dobre-spravy/>
19. Pardubický kraj. [cit. 12. 8. 2020] Dostupné z: <https://www.pardubickykraj.cz/>
20. Státní správa. [cit. 12. 8. 2020] Dostupné z: <https://www.statnisprava.cz/rstsp/redakce.nsf/i/home>
21. Samospráva. [cit. 12. 8. 2020] Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/pojem-samosprava-znaky-a-druhy-15446.html>
22. WATERHOUSE, Lynn. Multiple Intelligences, the Mozart Effect, and Emotional Intelligence: A Critical Review. *Educational Psychologist* 2006 [cit. 16. 3. 2015]. Roč. 41, čís. 4, s. 207-225. Dostupné z. DOI:10.1207/s15326985ep4104_1

Seznam příloh

Příloha č. 1 – rozhovor paní Michala

1. Jak hodnotíte vědomosti a znalosti získané mimo systém vzdělávání úředníků?

„Jako přínosné. Já jsem se opravdu na tuhle profesi chtěla dobře připravit a myslím si, že se mi to podařilo.“ (vážná, lehký úsměv)

a) Jak využíváte znalosti získané dosaženým vzděláním?

„Myslím si, že naplno. Já jsem tuhle práci chtěla dělat, a ještě, než jsem šla na výběrové řízení, tak jsem si doplnila vzdělání. Ve veřejné správě se pohybuji už docela dlouho, ale na pozici, kde jsem pracovala, mě to nenaplnovalo a pokukovala jsem po matrice. O matrikářky je docela zájem, ale bylo mi jasné, protože jsem se o to opravdu zajímala a do toho ještě řešila myšlenky na rozšíření vzdělání, že se o to pokusím, až si ho doplním. (stále vážná, jako by v myšlenkách rekapitulovala) Mám vyštudovanou veřejnou správu a matrika byla dokonce součástí jednoho celého semestru v rámci vnitřní správy. Dělal jsem i seminární práci z oblasti matrik, konkrétně registrované partnerství, což je v podstatě stále novinka a moc odborné literatury k tomu není. Ono se registrované partnerství ve společnosti vnímá, a především spojuje, s určitými menšinami, ale podstata je v něčem jiném, ale to asi do otázky už nepatří, to jsem uvedla jen pro ilustraci, že moje vzdělání je pro moji práci opravdu přínosné. S tím vlastně souvisí i správní právo a správní věda, kterou jsem taky studovala. Potom snad jazykové znalosti, já jsem angličtinář, ale naplno jsem ji v práci ještě nevyužila.“

b) Jak vnímáte doplňování vzdělání formou navazujících školních studií?

„Určitě jako přínosnou věc. Z vlastní zkušenosti musím říct, že nezbytnou. Pokud je to vzdělání opravdu zaměřeno na oblast, ve které pracujete, tak to usnadní spousty práce. Vzdělání vám ujasní základy, u mě rozhodující právní teorie, a postupně navazují logicky další aspekty. Já se teď mnohem jednodušeji orientuji v interpretaci a aplikaci práva než před absolvováním školy.“ (asi je se svojí odpovědí spokojená)

c) Jak posuzujete znalosti získané praxí?

„Když budu vycházet z předchozí praxe ve veřejné správě, tak se znalostmi v oblasti správního řízení získané praxí, které s matrikou souvisí, jsem na tom velice dobře. (opět spokojená) Praxe ohledně matrik je u mě, dá se říct, zatím velice krátká a není ani moc bohatá na zkušenosti. Takže já zatím čerpám ze svých teoretických znalostí, které se pravda od praxe někdy liší. Tím nemyslím ve formálním pojetí, ale spíš v tom materiálním. Jsou momenty, kde já bych postupovala, jak mi vědomosti o postupu velí,

ale kolegyně matrikářka umí tyto věci vyřešit způsobem méně formálním, samozřejmě bez újmy zákonem stanoveného požadavku, ale ušetří to mnoho času a klient je spokojený a právní úkon v pořádku.“

2. Jak nahlížíte na systém vzdělávání úředníků?

„Systém plnění průběžného vzdělávání postavený na soukromoprávních subjektech a ještě podmíněný časem se mi zdá nevhodný. (lehce se přimračila, ale s úsměvem) Já bych takový způsob průběžného vzdělávání viděla spíš pojatý jako metodické vedení od nadřízených orgánů – pravidelná školení vedená krajskými úřady nebo ministerstvy, aby byla i lepší zpětná vazba v podobě velkých diskusí, něco jako jsou třeba porady na krajských úřadech. A důvod je prostý, myslím, že by to bylo méně ekonomicky náročné pro zaměstnavatele, a hlavně by to bylo vždy jasně, tematicky dané s možností například předem poslat dotazy.“ (jako by byla naplno přesvědčena, že uvažuje správně)

a) Jaký máte názor na vstupní vzdělávání, odborné zkoušky a uznávání rovnocennosti vzdělání?

„Vstupní vzdělání si pamatuji (smích). Sice je to už dávno (smích), ale pamatuji si ho dobře. Vytvořila se tam taková menší parta veřejnou správou netknutých lidí, a tak jsme koukali jak spadli z Marsu, když nám tam začali vysvětlovat, co je veřejná správa (smích). To jsem si říkala, že v tomhle se snad nikdy neorientuju – např. přenesená působnost (smích). To si myslím, že o tomhle nemá ucelené vědomosti i spousta služebně starších kolegů (smích), o zastupitelských – volených orgánech ani nemluvě (smích). ZOZky jsem dělala několik a naposledy matriku. Je to asi takové nutné zlo. A pokud to mohu srovnávat se zkouškami na vysoké škole (a já jsem studovala na státní škole, né na soukromé), (opět důraz na osobní studium, ale doplněný upřímným smíchem – ironie v projevu) tak zkoušky ZOZ byly dost stresující s pocitem, že u vás chtějí zjistit, co neumíte. (oči v sloup a smích) Oproti profesorům na škole, kteří při zkoušce k vám přistupují jako ke kolegovi, u kterého chtějí zjistit, co všechno umí. (vážná a spokojená) K té ZOZce bych ale jako plus přičítala ten průběh školení. Je to teda intenzivní nával informací, ale jsou určitě důležité a dobře podávané, aspoň já jsem to tak pokaždé měla, a vlastně na zkoušky jsem byla dobře připravená.“ (opět důraz na vlastní píli)

b) Jak přistupujete k zákonem stanovenému harmonogramu plnění průběžného vzdělávání?

„Tak, že ho musím splnit. Je to takový tříletý boj s výběrem školení a splněním harmonogramu. Jak jsem vyzorovala za poslední tři roky plnění, tak jsou témata agentur hodně zaměřeny na oblast rodinného práva, konkrétně z oblasti sociálního

zabezpečení. Nebo jsou hodně zaměřené na všeobecnější správní oblast, např. přestupková řízení, takové jsem na matrice ještě nezaznamenala, ale tím nechci říct, že by to úředník na matrice neměl znát. Exekuce jsou taky velice časté, ale to je opravdu spíš pro rozšíření obzoru než vyloženě pro použití v praxi. Výběr z oblasti matrik je omezený, a tak musím hledat nějaká příbuzná témata. Zajímavé bylo školení pro cizineckou policii, z toho se dalo něco přijmout pro matriční agendu. Bohužel si teda z důvodu splnění harmonogramu vybírám školení, která se opakují, anebo vybírám školení podle osvědčených agentur a hlavně lektorů.“ (přesně věděla o čem hovoří, velice rychle zodpovězená otázka, bez sebemenšího zaváhání nebo zamyšlení, jako by odpovídala ve škole u zkoušky)

c) Co ovlivňuje výběr vzdělávacích programů?

„U mě je rozhodující téma školení. Zaměstnavatel schvaluje předložené téma a ještě přihlíží k výši ceny za kurz. Taky jsem zaznamenala, že některé agentury nabízejí formu školícího balíčku, kdy se jedná třeba o kompletní sadu šesti školení na dané téma, které je finančně hodně zvýhodněné. Já jsem takhle byla konkrétně na přestupcích a to bylo dobrý. Dokonce i zaměstnavatel neměl problém s cenou, když viděl, že se jedná o šest kurzů na takovéhle téma. Asi dalším rozhodujícím faktorem je i dostupnost ohledně dopravy. Většina školení je v Praze, v Brně, dokonce i Ostrava. Ale pro mě to je v tomhle ohledu pokaždé Praha nebo Brno, protože vlakem tam je člověk hned. Nabízená školení v rekreačních střediscích, tak to bych si snad ani nedovolila zaměstnavateli předložit. (smích) A ještě jsem si vzpomněla, jednou jsem objevila školení speciálně zaměřené na matriku narození, pouze jen na tohle, a z popisu obsahu školení to znělo velice lákavě, jenomže to školení bylo v Jihlavě. Zkuste si najít ideální spoj z Lanškrouna do Jihlavy a zpět.“ (smích, bez zaváhání, široký přehled)

3. Jak se projevují nadřízené orgány jako organizátoři vzdělávání?

„Pokud chápu dobře otázku, tak si myslím, že je to takový kompromis, lépe řečeno spolupráce mezi zaměstnavatelem a zaměstnancem. Některé záležitosti organizuje zaměstnavatel a určitou rozhodovací pravomoc nechává na zaměstnanci. Mně tenhle přístup vyhovuje a nemám k tomu ostré výhrady. Zlepšit se dá vždycky všechno (lehký, chápavý smích).“

a) Jak nadřízené orgány koordinují a regulují vzdělávací potřeby?

„Bylo období, kdy se hodně dělala školení stylem, že se sousední úřady mezi sebou domluvily a jeden úřad udělal ve svých prostorách školení a pozval i úředníky ze sousedních úřadů. Taky se dělají školení v rámci úřadu, např. z oblasti IT technologií

nebo se zaměřením na právní informační systémy. Ale to jsou zase většinou školení všeobecných témat, aby se na ně mohlo přihlásit co nejvíc kolegů ze všech odborů a oddělení úřadu. Jinak si na nějakou výraznou koordinaci nevzpomenou, my si ta školení vybíráme sami, hlídáme si i průběžná plnění a zaměstnavatel vlastně reguluje – schvaluje předloženou žádost o školení, vyhodnotí téma a cenu. A ještě nám, tak nějak půl roku před vypršením tříleté lhůty, rozesílají mailem upozornění, jak jsme na tom s plněním.“ (neutrální)

b) Jak hodnotíte spolupráci s nadřízenými orgány?

„Jako známkou ve škole? (smích) Průměr, opravdu průměr, jsou pozitiva i negativa. Jako výborné hodnotím rozesílání metodických pokynů. To konkrétně mně hodně usnadňuje práci s novou právní úpravou nebo i porovnání se starším právním předpisem nebo se způsobem vedení řízení. Jako mínusové body vidím tu složitost přesvědčování o některém školení, které zrovna zaměstnavatel nevidí jako přínosné. Ale to je asi dané tím, že je potřeba se opravdu umět v matriční agendě orientovat a vědět, co to všechno obnáší. A pokud je matrika jako oddělení součástí odboru, který je od matrik odlišný, tak je opravdu těžké specifické téma prosadit. Těch příkladů by se našlo víc, ale musela bych hodně přemýšlet (smích). Hodnotím tři plus (smích).“

c) Jsou témata, která zaměstnavatel upřednostňuje a která považuje za méněcenná?

„Není problém přinést k odsouhlasení školení z oblasti správního řízení. Hele, další plus k předešlé otázce. (smích) Ale z oblasti společenských věd, jako třeba psychologie, o které si myslím, že je pro matrikáře hodně užitečná, tam je to u schvalování někdy problém. (smích) Nesmí to být moc často a já bych tak ráda na taková školení jezdila. (smích) Mínus k otázce předešlé. (smích) Vy jste říkala, že studujete veřejnou správu na pedagogické fakultě. No, hned bych si dala líbit nějaké školení z kulturní a sociální antropologie nebo sociologie, a přínos pro matriku vidím nadmíru užitečný. (úplně pookřála) Jen když šáhnu do své začínající praxe (smích), tak komunikace se staršími lidmi nebo naopak s mladým člověkem, to aby byl člověk někdy vyštudovaný psycholog (smích, opět zájem o vzdělání). No, řekněte sama (smích). Takže z téhle oblasti jsem zatím žádné školení nezkoušela prosadit, tak nebudu hodnotit, co na to nadřízený. Ale přimělo mě to k myšlence nad pokusem uvažovat (smích, vlastní iniciativa).“

Pracovní poznámky:

Datum rozhovoru 28. 08. 2020 (pátek) po pracovní době. Délka rozhovoru cca 2 hodiny. Michala – rozhovor uvolněný, byla patrna upřímnost, bez známek nervozity, odpovídala

sama bez nápomocných otázek, pokud sama položila během odpovědi otázku, nečekala na mou reakci a ihned odpovídala sama. Záznam prováděný písemnou formou – striktně odmítla diktafon. Průběh rozhovoru nebyl ničím narušen. Po celou dobu rozhovoru naprosto soustředěná. Z projevu jsem cítila kladení důrazu na svoje vzdělání, ale nepůsobilo to chlubitvým dojmem, spíš pokora radost z dosaženého výsledku. Mám dojem, že si dosaženého vzdělání váží, je na něj pyšná, ale pýcha oprávněná je rovna úsilí, které musela vynaložit. Nemá potřebu se chlubit, ale důraz klade při odpovědích na otázky. Místy působila přísným dojmem, ale vyzorovala jsem, že je přísná sama na sebe. Má potřebu se neustále něčím vzdělávat.

VĚDOMOSTI, VĚDOMOSTI ZE ŠKOLY A PRAXE, PÍLE, ZAMĚSTNAVATEL – TOLERANCE, BOHATÉ ZNALOSTI,

Příloha č. 2 – rozhovor paní Jarka

1. Jak hodnotíte vědomosti a znalosti získané mimo systém vzdělávání úředníků?

„Svoje vědomosti? (smích) Dobře je hodnotím, myslím si o sobě, že za ty roky praxe, ale i z těch našich výjezdních školení matrikářů, jsem získala vždycky dost kvalitních informací, které jsem dokázala bohatě využít.“ (spokojenost)

a) Jak využíváte znalosti získané dosaženým vzděláním?

„Já jsem středoškolačka – gymplačka, takže já své znalosti využívám možná tak v rozsahu jazykových znalostí. Tím myslím, že mám velice dobře v hlavě zakotvenou gramatickou češtinu a z ostatních jazyků jsem na tom dobře s ruštinou a němčinou. A ono se mi to dnes kupodivu hodí, ano až dnes (smích), protože tady na Lanškrounsku je díky slušné pracovní příležitosti zaměstnáváno čím dál víc lidí z Ukrajiny, ale i třeba z Běloruska, takže i když se oni snaží, lépe řečeno vcelku dobře umí česky, tak i na tu moji školní ruštinu někdy dojde, abychom si lépe ujasnili některé úkony, které musí žadatelé absolvovat nebo doplnit. No a němčina, tak ta moje úroveň je taková, jak já říkám, turistická. (smích) V současné době se doslova roztrhl pytel s žádostmi z Německa o nahlížení do matričních knih. Je to tím, že Lanškrounsko jsou bývalé Sudety, byl to i správní obvod hejtmanství a současná společenská móda je pátrání po předcích, takže těch údajů je tady k dohledání spousty. Žádosti chodí většinou mailem v němčině nebo přeložené google – překladačem, takže i já se svými znalostmi jsem vcelku schopna slušně na tyto dotazy reagovat. Ale počkejte, ještě mě tak v souvislosti s otázkou napadá, že já vlastně využívám školní znalosti i z oblasti historie, ale i vlastně privátní znalosti, protože mám historii ráda a dost o tom čtu (smích), protože někdy jsou ty dotazy docela obsáhlé a ptají se i třeba na Benešovy dekrety, nebo zda se nedají dohledat nějaké informace o odsunu atd. Ale to už přímo s matrikou nesouvisí, takže je odkazuji na oblastní archiv.“

b) Jak vnímáte doplňování vzdělání formou navazujících školních studií?

„Jako že já bych šla studovat vysokou školu? (smích) Tak tahle myšlenka je už u mě dávno v mysli utopená. (smích) I když znám kolegyni, která si na prahu šedesátky dělala vysokou školu, skončila bakalářským studiem a byla prý ve škole ESO (smích – paní Jarka parafrázovala herce Zdeňka Svěráka z filmu Vratné láhve: „Jezdí tam sedmdesátiletý a je to ESO.“). Ale u mladých lidí je to myslím dnes nutnost. Jako si za nás kdysi dávno některý holky dodělávaly maturitu, tak dneska ty mladý podle mě bez vysoké školy nemají šanci. A to, jak uspět na trhu práce, tak ale opravdu získat, né nějaký titul, ale opravdu se v té škole něco naučit. Ta současná agenda je opravdu čím dál

rozsáhlejší, složitější a hlavně po právní stránce nelze ty věci vyřizovat jako dřív. Vždyť se pomalu na každou věc dělá usnesení, a to buď do spisu, nebo se posílá účastníkům, teď nabytí právní moci... No prostě, tohle myslím stačí jako jeden příklad za všechny.“

c) Jak posuzujete znalosti získané praxí?

„Pro mě byla nebo je praxe alfa a omega. Já mám vlastně všechno v hlavě nasbíráno praxí (smích), ale hlavně z praxe čerpám, když je třeba použít nějakou starší právní úpravu. To se mi ihned vybavují věci, které jsem kdysi a jak dělala, ale hlavně (smích) zaplatpánbůh mám pořád ještě dobrou paměť, takže vím, kam hned šáhnout, kde třeba hledat vzor. Myslím si, že pro agendu matriky je kvalitní praxe velice důležitá. Zkrátka takové to, že když nastoupí nová holka, tak by měla dělat s nějakou opravdu zkušenou ženskou, která má i tu osobní vůli svoje zkušenosti předat někomu novému, samozřejmě někomu, kdo o to má zájem a chce se tomu věnovat za ty peníze.“ (smích)

2. Jak nahlížíte na systém vzdělávání úředníků?

„Skepticky. (smích) Je to zkrátka nějak zákonem nastavené, a tak se to nějak plní. Někde se bazíruje na zodpovědném přístupu a někde se to šidí (smích). Jestli je to správné nebo špatné nebo účelové, já nevím.“

a) Jaký máte názor na vstupní vzdělávání, odborné zkoušky a uznávání rovnocennosti vzdělání?

„Já to vezmu odzadu, mohu? Uznávání rovnocennosti vzdělávání se mne nikdy netýkalo a k tomu se snad ani obsáhleji nedokážu vyjádřit. No, i když se tedy v rámci rozhovoru zamyslím (smích), tak asi pokud by nějaký mladý právník, právníčka, historik, historička..., chtěli dělat matrikáře, ale to by s takovým vzděláním museli být bl..ná (smích), tak tam bych asi dokázala uvažovat o tom, že je zbytečné, aby podstupovali zkoušku odborné způsobilosti, v některých momentech ponižující (smích), a zde mohl nastoupit institut uznání rovnocennosti vzdělání. Ale asi u toho historika, nebo možná psychologa, sociologa, by bylo vhodné nějaké právní minimum. Zkrátka vzdělání, které by bylo mimo právní směr bych viděla, že je třeba o právní znalosti rozšířit, ale pokud by tuhle práci chtěl dělat někdo, kdo přijde ze školy a má třeba vyštudovanou veřejnou správu právního směru, tak tam bych na ZOZ netrvala. Pro středoškoláka je podle mne ZOZka nezbytně nutná, tam není o čem uvažovat. A vstupní vzdělání, to je jen taková povídačka o tom, aby si nový úředník uvědomil, kam se to vůbec dostal (smích).“

b) Jak přistupujete k zákonem stanovenému harmonogramu plnění průběžného vzdělávání?

„To je ten tříletý harmonogram, jak se musí plnit buď šest akreditovaných školení za rok, anebo celkem 18 za tři roky? Tam je zavazující to, že se to musí kompletně plnit s vazbou na obtížnost vyhledávat školení, která jsou přínosná. Většinou to končí tak, že se na některá školení jezdí opakovaně, aby se splnil počet, a přínos je jen takový, že opakování je snad matka moudrosti. (tolerantní povzdechnutí, doplněné úsměvem) Zkrátka nabídka pro matriky je dost omezená. A když to člověk v daném termínu nesplní, tak je z toho postih – výtka. Ale taky to je ovlivněno tím, že se to musí splnit, dokud jsou na to peníze v rozpočtu, zkrátka kdo zaváhá, ten nejlí (smích). A potom se zodpovídáte, proč jste nechala plnění školení na poslední chvíli, a musíte vysvětlovat a odůvodňovat zaměstnavateli, že bylo spousta práce, anebo že nabídka školení nebyla zajímavá. Tyhle diskuse potom končí odpovědí, že se dá určitě něco najít a že se to dá najít i za přijatelnou cenu. Prostě tenhle tříletý harmonogram vnímám jako nedostatečně vymyšlený, protože to končí nažraným vlkem a celou kozou (smích).“

c) Co ovlivňuje výběr vzdělávacích programů?

„To vlastně přímo souvisí s tím, co jsem už řekla – čas, peníze a kvalita školených témat – obsahová stránka i kvalita lektora. Když zůstanu u kvality lektora, ale i vlastně témat, no vlastně i peněz, tak ráda vybírám školení, co nabízí právnická fakulta v Brně. Za prvé je tam slušné vlakové spojení. Za druhé přednášející jsou většinou kmenoví profesori se špičkovou úrovní znalostí. Je na nich znát, že jsou zvyklí mluvit, a hlavně nemusí se člověk bát položit dotaz opřený o zkušenost z praxe. Protože jak říkám, ty špičkové znalosti se projeví buď okamžitou odpovědí s vysvětlením, anebo přímo návodem, jak na to, a když už ani to ne, tak se posluchači dostane úvaha, v podstatě metodika, jak k problému přistupovat. V tomhle vzdělávacím byznysu je určitě velká konkurence a někteří lektori mají i svoje vzdělávací agentury a za docela slušné peníze a přednáší u nich jejich kolegové nebo i vysokoškolští profesori z jiných škol a má to vážně úroveň. Když už jsem se rozpovídala, tak si neodpustím i drobnou kritiku. (smích) Byla jsem na školení v Praze, soukromá agentura, lektorka z ministerstva, nebudu blíže popisovat (smích) a to bylo smutný. To jsme se i s ostatními účastníky shodli, že to do toho závěrečného posouzení uvedeme, že takhle teda ne. A to bylo školení jen na správním řád! Já jsem na něj jela schválně, protože jsem si myslela, že z ministerstva se dozvím něco konkrétního k otázkám, které jsem si nesla v hlavě, a to jsem nebyla sama, kdo to takhle z ostatních účastníků měl v hlavě připravené (smích), a místo toho to bylo jen samé ehm, aha, tak to nevím, to si musím zjistit, přeptám se, napište mi dotazy na mail... (smích). Za peníze smutná písnička.“ (smích)

3. Jak se projevují nadřízené orgány jako organizátoři vzdělávání?

„Šmankote, teď jsem si vzpomněla (smích a oči v sloup), e-learning, tak to je síla! Kdo tohle vymyslel (smích)? To je teď na talíři každou chvíli (opět smích). Dělejte e-learningová školení, ušetří to peníze a čas! Tak peníze možná, ale čas určitě ne! (mávla rukou, smích) Kde ho mám najít, když jsem v kanceláři a nemohu ji na půl dne zavřít, abych vyplnila čas věnovaný školení? V ten moment práce nepočká, např. žadatel za dveřmi. A peníze? Témata, zpracování formou četby, dalo by se říct pro matrikáře všeobecně známého textu, a na závěr test?! Tak to ani snad nebudu komentovat. (trochu teatrálně se zazlobila – komické) Pokud do budoucna bude tohle hlavním organizačním pokynem nadřízených ve věci školení, tak to je velice špatné.“ (upřímné postesknutí)

a) Jak nadřízené orgány koordinují a regulují vzdělávací potřeby?

„To opět souvisí s předešlým, hlídají čas plnění, peníze, téma. (smích) Ale ještě donedávna se dělaly ty krajský výjezdni školení matrikářů a ty byly bezvadný. Dvoudenní školení, pomalu všechny kolegyně z kraje, k tomu krajští nadřízení a forma přednášky a hlavně bohatá diskuse. A tam se vlastně vždycky probralo úplně všechno, jak oficiálně při školení, tak ale i ve volném čase, protože to vám stejně nedá a my ženský taky žvaníme pomalu pořád o práci (smích).“

b) Jak hodnotíte spolupráci s nadřízenými orgány?

„Dobře, ty krajský školení se vždycky povedly. Tematicky propracované, užitečné studijní materiály, mnoho zkušeností. Pokud bych se zamyslela výš, tak třeba metodiky ministerstev, to už je slabší šálek čaje (smích). Ale není třeba vznášet silnou kritiku, zkrátka je to rozesílaný text, který reaguje na nějakou právní aktuálnost nebo vyzozorovaný problém, a člověk se s tím musí popasovat. Musí se do toho začíst, najít si ten čas klidu, aby se mohl soustředit na některé právní obraty, kteří ti metodici rádi používají (smích). Zkrátka to patří k práci a nejde asi všechno pojmut mluveným slovem v rámci školení. Já třeba, když si v takové metodice s něčím nevím rady, tak zavolám známým kolegyním, ty třeba zase dalším známým kolegyním a vždycky jsme to nějak daly do kupy.“

c) Jsou témata, která zaměstnavatel upřednostňuje a která považuje za méněcenná?

„Určitě je to ta právní stránka, ale to se není co divit, vždyť je to špička ledovce matrik. (zatvářila se přísně, ale úsměvně, jako by říkala, že tohle se nesmí podceňovat) Svolní jsou i k nějakým těm školením asertivity, ale nesmí to být moc často. Jednou jsem chtěla

jet na školení českého jazyka, ale to neprošlo, to jsem byla odkázána na e-learning, tak jsem si zopakovala pády a mě, mně, mne a bylo splněno (smích). A jestli bylo nějaké školení vyložene, třeba rázně zamítnuto, tak to nevím a já jsem snad ani sama o žádné extra zvláštní školení nežádala.“

Pracovní poznámky:

V závorkách jsou uvedeny přepisy poznámek na okraj o nonverbálním projevu Jarky. Datum rozhovoru 28. 08. 2020 (pátek) po pracovní době. Délka rozhovoru opět cca 2 hodiny. Jarka – rozhovor emočně uvolněný, upřímný se spousty smíchu, absolutně žádná nervozita, bez nápomocných otázek. Záznam prováděný písemnou formou. Průběh rozhovoru ničím nerušen. Veškeré vědomosti odůvodňovala zkušenostmi z praxe. Vztah k nadřízeným smířlivý bez potřeby se nějak „vzpouzet“. Velice sdílná.

VĚDOMOSTI JEDNOZNAČNĚ PRAXE, ZAMĚSTNAVATEL – TOLERANCE, RÁDA SE PODĚLÍ O ZNALOSTI – BEZ ZJIŠTNOSTI – NEMÁ POTŘEBU OSOBNÍHO OBDIVU, DOPLŇOVÁNÍ VZDĚLÁNÍ HODNOTÍ Kladně

Příloha č. 3 – rozhovor paní Lucie

1. Jak hodnotíte vědomosti a znalosti získané mimo systém vzdělávání úředníků?

„Já se můžu ohledně matriky opřít jen o svou praxi. Jinou zkušenost nemám.“ (v úvodu hned lehký smutek)

a) Jak využíváte znalosti získané dosaženým vzděláním?

„Dosaženým vzděláním? Tak účetnictví mi tady je k ničemu, psaní na stroji? Ano, psaní na stroji jsem tady za ty roky určitě využila – píši perfektně všemi desíti prsty, a to je velké plus, když se musí vyplňovat všechny ty kolonky ve spisovce nebo v programu matrik. (smích) No jinak nic, pokud nebudu počítat, že umím ze školy číst a psát. (smích, zarazila se) Já vím, budu odpovídat vážně. Jazyková znalost, já měla ve škole němčinu a ta se mi už mnohokrát osvědčila. Jinak vážně nic, moje vzdělání ze školy bylo úplně mimo veřejnou správu. Vlastně ne, kdybych seděla na mzdovce nebo na finančním, tak tam bych se měla se svým vzděláním chytit, ale počty, to mě nikdy nebavilo. (smích) Já jsem ráda tady.“

b) Jak vnímáte doplňování vzdělání formou navazujících školních studií?

„Nad tím právě už nějaký čas uvažuji. Když se podívám kolem sebe, tak si kdekdo dodělává vysokou školu. Já stále přemýšlím jakou, protože zase nechci jen tak nějakou zaplacenou rychlokvašku. Tak se pořád ptám, co kdo kde studuje nebo studoval, a sbírám odvalu, kdyby tak byl ještě někdo ke mně a šel se mnou (smích). A věkem bych to snad taky ještě dala. (smích) Ale to jsou řeči. (smích) Přiznám se, že mám vytipovanou veřejnou správu v Brně na právech. Zatím nejlepší reference, co jsem získala, ale je tam nával, chce to přípravu. Já jsem koukala na stránky školy a dělají i přípravné kurzy na přijímačky, tak do toho chci jít. Ono to dneska bez vejšky vážně nejde. (zvázněla) Já mám slušnou praxi, ale je toho čím dál víc, co se po nás chce, a těch právních předpisů, co se na matriku nabalují. Vám to řeknu, jsem rozhodnutá, že příští rok do toho jdu. Ale nikomu ani muk, já nechci, aby to někdo věděl.“ (smích)

c) Jak posuzujete znalosti získané praxí?

„Já mám všechno z praxe. Já jsem nastoupila hned po střední k matrikářce, co šla za pět let do důchodu, a ta mě všechno naučila, ta si mě vlastně vychovala. Tím nechci říct, že se člověk všechno naučí za pětiletou praxi. Ale k nezaplacení bylo, když jsem ji mohla pozorovat, jak jedná s lidma, nebo jak vyřizuje věci do telefonu. Já když nastoupila, tak jsem se bála zvednout telefon, co já tam budu říkat. (úsměv, lítost?) A matrika je o komunikaci s lidma. No, to vám řeknu, to mě teď napadlo ve spojení s otázkou praxe. Řešila se v práci efektivita využití pracovní doby a v rámci hodnocení zaměstnanců mi

bylo upozorněno, že se moc dlouho vypovídám s klienty a tím mi stojí ostatní práce. Tak to mně hnulo žlučí, protože tohle může říct jen člověk, který tuhle práci neviděl ani z rychlíku. (žádný smích, rozzlobená) Jak už vůbec může někdo oslovovat lid na úřadě klientem, vždycky to snad byli a pro mě jsou žadatelé nebo navrhovatelé. Ale k věci, že se vykecávám s lidma, tak to jsem vyběhla a říkám, že asi na matrice, když přijde starý pán, vdovec, pro úmrtní list, tak mu neřeknu: „Vyplňte si žádost,“ ale musím taky projevit empatii a vyslechnout třeba, že má starosti s tím, kdo mu bude vařit. A takových příkladů bych uvedla desítky. (rozhoření a smutek) A o tomhle je praxe, to jsou ty zkušenosti. Nevím, zda se něco podobného učí nyní ve školách, ale podle chování některých lidí mám dojem, že ve škole určitě ne, a ani doma rodiče. Myslím si, že znalosti z praxe mám opravdu bohaté a pokud to klapne, tak je půjdu rozšířit do školní lavice.“

2. Jak nahlížíte na systém vzdělávání úředníků?

„Pravdu jo? K ničemu! Já si myslím, že jediné, co funguje, je kvalitní vzdělání ze školy, k tomu bohatá zkušenost z praxe a osobní potřeba se učit a vůle se učit. Nic jiného nefunguje, myslím tím ve veřejné správě. Pokud to nebyla vyloženě odborná školení z kraje nebo z ministerstva v Benešově, tak tyhle školení přes agentury... Vždyť stejně polovina lidí zmizela před obědem a lektorům to ani nevadilo. A to, co je teď po internetu? (mávla rukou) Tak a je to venku.“ (smích, teatrální projev úlevy – komické)

a) Jaký máte názor na vstupní vzdělávání, odborné zkoušky a uznávání rovnocennosti vzdělání?

„Vstupní vzdělávání, to si nijak moc nevybavuju, to bylo myslím jen takové povídání a zmatek v hlavě z toho. A jak to funguje dnes, to nevím. Já jsem se snad o tom nikdy s nikým nebavila. ZOZka, jeřda to bylo něco! To jsme byli na tom přípravném několikadenním školení v Benešově, a to bylo fajn. Mně ani nevadilo, že to bylo od rána do večera, protože mě to zajímalo, sice to bylo náročné to odsedět a odposlouchat všechny ty informace. Vždyť to nebyly jen matriky, ale obce, kraje, Praha, správní řád. Ale mě to vážně zajímalo a vím, že jsem to pak zkoušela přednášet té své kolegyni. Ale potom ty zkoušky. (vykulené oči) Já jsem úplně zírala, jak se některý ženský před tím úplně kácely. Ty řeči kolem toho, o všech těch hrůzách. Ona žádná zkouška není příjemná, třeba maturita (lehký smích, pohledem hledá sympatizanta – přikývla jsem), ale co předváděli ty zkoušející lektori tady. Je to pryč, nechme to být. (mávnutí ruky) Ale pokud to je takhle i dnes, tak soucítím s mladýma. Já jsem vlastně ještě dělala za čas evidenci obyvatel, ale to už nebylo tak hrozný, to byla jen ta odborná část. Uznávání rovnocennosti vzdělání, to se týká jen vysokoškoláků a tam jsou ale nějaká přísná

kritéria, ne? To já neznám, já jsem se s tím nikdy neseetkala. Ani nemám důvod se o to zajímat. A v matrikách, to by snad musel být právník, komu by to uznali, ne?“

b) Jak přistupujete k zákonem stanovenému harmonogramu plnění průběžného vzdělávání?

„Plním ho. Hlídám si, abych měla za rok šest školení splněno. Abych to nehonila na poslední chvíli ten třetí rok. Každý druhý měsíc mám napsáno v kalendáři jeden den školení. Ten mám vyhrazený, takže s tím už dopředu počítám, když plánuji další práci. Dřív se jezdilo na akreditovaná školení do Prahy a teď to odklikám na e-learningu přes internet a mám splněno.“ (lehce pohrdavý úsměv – když to po mně chcete, tak tady to máte)

c) Co ovlivňuje výběr vzdělávacích programů?

„Když jsem jezdila na školení, tak obsah tématu vztahující se k matrice. Ale teď je to vcelku jedno, hlavně že je to odklikaný a z tiskárny vyjede doklad o absolvování. (opět lehce pohrdavý úsměv) Ona ta nabídka e-learningových školení je příšerná. Tam, než se člověk k něčemu prokliká, tak to je samé heslo, samá registrace a potom to má člověk jenom číst a číst a číst, udělat test a hotovo. Já si aspoň pro naplnění pocitu zodpovědnosti vybírám školení, kde si třeba zopakují správní řád, obce, kraje a беру to podle úrovně obtížnosti, začínám na nejnižší a za další dva měsíce obtížnější verzi.“

3. Jak se projevují nadřízené orgány jako organizátoři vzdělávání?

„Asi tak, jak jim zákon ukládá. A samozřejmě, jak rozpočet dovoluje, protože to je slyšet stále, že školení jsou otázka peněz.“ (vážná)

a) Jak nadřízené orgány koordinují a regulují vzdělávací potřeby?

„Zaměstnavatel chce, abychom měli splněný počet. Abychom upřednostňovali e-learning. A já bych stejně nikde v roušce vlakem nejela a celý den v ní v učebně neseeděla. A ještě doporučují, ať volíme e-learning, co je zadarmo. Ale taková je doba, není se čemu divit.“ (vážná)

b) Jak hodnotíte spolupráci s nadřízenými orgány?

„Bezproblémovou. Já jsem nikdy ohledně vzdělávání neměla s nadřízenými problém. Spíš ty metody hodnocení pracovníka vždycky na konci každého roku. Ale to sem asi nepatří, to jsem už řekla u jiné otázky. Spolupráce s nadřízenými ohledně vzdělávání v rámci možností dříve i doposud dobrá.“(smích odůvodněný k rychlosti podání závěrečné věty)

c) Jsou témata, která zaměstnavatel upřednostňuje a která považuje za méněcenná?

„Oblast práva je určitě na prvním místě. To jsem vlastně nastínila již u otázky ohledně vzdělávání – myslím, jak jsem mluvila o svém rozhodnutí jít studovat a kam. Matrika se bez znalosti paragrafů nedá dělat. Ale jsou i jiné obory, které jako doplňkové k matrice patří. (vážná) Já jsem jednou objevila e-learning z historie, ono to byl spíš takový gymnaziální dějepis. Ale udělala jsem si ho. Doklad o absolvování se vytisknul, zaměstnavatel nic nenamítal (to bylo asi tím, že byl zadarmo – nějaká úvodní verze) a je splněno. Takhle zkusím najít něco jazykového, nějakou němčinu. Zkusím i psychologii. Možná se najde i něco o asertivitě, nebo mě napadlo něco o morálce, společenské chování – pravidla. A ráda si ty kurzy projdu a třeba zaměstnavatel žádné připomínky mít nebude (lehký úsměv).“

Pracovní poznámky:

V závorka jsou uvedeny přepisy poznámek na okraj o nonverbálním projevu Lucie. Datum rozhovoru 28. 08. 2020 (pátek) po pracovní době. Délka rozhovoru opět cca 1,5 hodiny. Lucie – uvolněná projevem lehce odpoutávala pozornost, asi maskovala lehkou úvodní nervozitu, byla si toho vědoma a během chvíle to odeznělo. Rozhovor upřímný se spousty smíchu, bez nápomocných otázek. Rozhovor velice svižný, přeci jen asi ta nervozita. Rozhovor písemná forma, diktafon by jí nevadil. Neskrývaná kritika k vedení. VĚDOMOSTI JEDNOZNAČNĚ PRAXE, ZAMĚSTNAVATEL – DESPEKT, ZVÍDAVOST, INICITIVA, ODPOVĚDNOST, ZÁJEM O VZDĚLÁNÍ